

Foreningens virksomhed

Der er i beretningsperioden afholdt følgende arrangementer:

Den 26. marts 1985 afholdtes *årsmøde* i Oksbøl hvor amtskommunaldirektør C.H. Dons Christensen og adjunkt Hans Jørgen Lych Larsen nyvalgtes til bestyrelsen.

Oberstløjtnant L.G. Ipsen var aftenens foredragsholder og fortalte om Flygtningelejre i Vestjylland 1945-49.

I tilknytning til årsmødet tildeltes fhv. sognepræst K. Høgsbro Østergård og gårdejer Frode Sørensen H.K. Kristensen-prisen. Årsmødet overværedes af 140 deltagere.

I juni foregik den årlige *sommerudflugt* til Lystruphave, Øm kloster og Moesgård.

Den 8. september var der *Historisk Søndag* i Grindsted, hvor Jørgen Selmer og Gunni Nielsen, Grindsted museum, orienterede ved museumsgården Karensminde og i kirken, og skoleinspektør E. Brandt-Christensen viste besættelsestidssamlingen på Vestre skole frem.

Efterårsmødet i *Gørding* den 14. november begyndte med besøg i kirken og derefter var der fuldt hus i forsamlingshuset, hvor redaktør Ebbe Nyborg, København, fortalte om og viste lysbilleder af kirkeinventar i Ribe amt.

Af udgivelser er kommet *årbogen FRA RIBE AMT*, der som sædvanlig blev udsendt i begyndelsen af september. Med afslutningen af genoptrykkene af Oluf Nielsens herredsbeskrivelser, hvoraf Skast herred var den sidste, vi udsendte, har vi afsluttet et vigtigt udgivelsesprogram. Vi havde – følte vi – nok i nogen grad forsømt at udgive erindringsbøger, og det har vi derfor besluttet at gøre godt igen. I efteråret sås det første resultat heraf, nemlig bogen *En landsbydreng blev læge*, erindringer af Johan P. Karkov. Den viste sig at være overordentlig populær og blev hurtigt udsolgt. Vi har flere mindre erindringer i arbejde.

Vi har også i det forløbne år forsøgt os med en helt ny slags udgivelse, idet vi udgav et kort over dele af Ribe amt – et smukt genoptryk af et kort fra 1767, tegnet af herremanden Teilman på Endrupholm. Det har fået en god modtagelse hos medlemmerne, og det kan stadig købes.

Der foregår imidlertid meget mere i foreningen end disse udadvendte aktiviteter. Det er klart, at vi skal afholde arrangementer for medlem-

merne, og at vi gerne vil udgive bøger af lokalhistorisk karakter. Vi skal imidlertid også sikre lokalhistoriske interesser på områder, hvor det ikke umiddelbart omtales udadtil. Formand og redaktør har således deltaget i SLF's og DHF's årsmøde, der også rummer foredrag af betydning for vort arbejde. Fire medlemmer af bestyrelsen deltog i et arrangement på Sydjysk Universitetscenter i november 1985 om Vestjyllands historie efter 1750. Forretningsføreren og to bestyrelsesmedlemmer har deltaget i et kursus om foreningsledelse og økonomi arrangeret af SLF. Vi håber igennem disse kurser og møder at blive bedre til at lede foreningen.

I 1988 er det 200 år siden at stavnsbåndet blev ophævet, og det fik som bekendt stor betydning for hele samfundets udvikling. Landbrugsrådet planlægger en del initiativer i den anledning, og der ønskes bl.a. nedsat regionale udvalg til at forberede aktiviteter rundt om i landet. Historisk Samfund har taget initiativ til, at et udvalg nedsættes her i amtet med repræsentanter for landbo- og husmandsforeningerne, arkiver og museer. Det vil der komme nyt fra i løbet af næste år.

Ribe amts fredningsplan er udsendt, og den vil være et vigtigt materiale i fremtiden. Vi har bidraget med synspunkter til den, som er blevet positivt modtaget. Også med amtets museer og arkiver har vi et samarbejde, som vi er glade for, og som også giver sig praktiske udslag. Vi har f.eks. fornyet vor aftale med amtets arkiver om at trykke deres beretninger i årbogen. Vi ser gerne disse beretninger komme ud til vore medlemmer, så de kan se hvor meget der sker ude i sognene.

Det lokalhistoriske arbejde er vigtigt, dels fordi der er brug for historisk ballast i en tid, der på mange måder er præget af forandringer og omlægninger, dels fordi det folkelige engagement i et foreningsarbejde som vort er vigtigt i en tid, hvor kommercielle hensyn spiller så stor en rolle.

Tak derfor for følgeskab i årets løb og tak til Ribe amt, amtets kommuner, fonds og andre institutioner der har støttet os økonomisk og på anden vis.

Regnskab for året 1985

INDTÆGTER

Kontingent		99.147,96
Tilskud:		
Tipsmidlerne	13.600,00	
Ribe Amt	10.000,00	
Kommunetilskud	13.235,00	
Pengeinstitutter	<u>2.400,00</u>	39.235,00
Renter		3.041,61
Leje af film		50,00
Foreningsindtægter i alt		<u>141.474,57</u>
Bogsalg:		
Indgået ved salg		85.634,87
Tilskud til bogudgivelser		69.947,00
		<u>297.056,44</u>

UDGIFTER

Lønninger		6.345,67
Kontorholdsudgifter:		
(telefon, kuverter, kontorartikler, tryksager)		4.158,22
Porto		20.095,50
Bestyrelsesmøder		4.497,05
Tidsskrifter, kontingenter, møder		5.921,20
Andre udgifter		474,34
Medlemsmøder, udflugter		6.871,07
Udgivelse af årbog 1985		86.111,35
Uddeling af HK-prisen		4.463,60
Foreningsudgifter i alt		<u>138.938,00</u>
Bogsalg:		
Lønninger		4.719,20
Kontorholdsudgifter		7.419,57
Porto		12.341,00
Andre udgifter		257,00
Udgivelsesudgifter, herunder trykning		145.129,55
		<u>308.804,32</u>
Underskud		11.747,88
		<u>297.056,44</u>

Regnskab for året 1985
 Status pr. 31.12.1985

Kassebeholdning pr. 31/12 1985:		
Saldo 1/1 1985	36.632,42	
Formindsket i 1985	<u>7.102,08</u>	29.530,34
Boglagerets værdi		91.848,28
K. og T. Thomsens Mindelegat		12.700,00
		<u>134.078,62</u>
Fond (gravminder)		1.444,00
Skyldig moms		2.546,00
Anden gæld		2.278,00
Foreningens egenkapital 31/12 1985:		
Saldo 1/1 1985	124.938,82	
Forøgelse boglagerets værdi	1.919,68	
Mindelegat	<u>12.700,00</u>	
	139.558,50	
Underskud i 1985	<u>11.747,88</u>	127.810,62
		<u>134.078,62</u>

Foranstående regnskab er revideret, kassebeholdningens tilstedeværelse konstateret.

Esbjerg, den 11. februar 1986.

Sign. Chr. Almhede

Sign. Jens Kusk

Nye medlemmer

Agerbæk: Erling Olesen. *Alslev:* Betty Carstensen. *Ansager:* Ingrid Jensen. *Billum:* B. Østergård Nielsen. *Blåvand:* Elisabeth Bakkensen. *Bramming:* Johanne Sørensen, Niels Thomsen. *Brørup:* Åge Eriksen. *Esbjerg:* C.L. Andresen, Rolf Boose, Lise Eskesen, Svend Kroer, Birgit Hviid Petersen. *Fanø:* Sognearkiverne på Fanø. *Fåborg:* Fåborg lokalhistoriske arkiv. *Holsted:* Svend Åge Christensen, Niels P. Amdi Holm, N.P. Kjeldstrup. *Nordenskov:* Carl B. Lange. *Nr. Nebel:* Eva Overgård. *Ribe:* Grethe Becker Christensen, Hans Bruun Hansen, Jens Bang Hansen, Egebæk, Karen Poulsen, Farup. *Tjæreborg:* Gudrun Jacobsen. *Varde:* Torben Vinge Christensen, Hasse N. Jørgensen, Jens Stiggård. *Vejers:* Holger Bloch Jørgensen. *Vilslev:* Arendse Dyssel. *Ølgod:* Frede M. Kristensen, Agnete Nielsen, Flemming Ormstrup, Thyra Øllgård.

Uden for amtet.

Holger Hertzum-Larsen, *Fjaltring*. J. H. Jepsen, *Fredericia*. Christian S. Nielsen, *Vanlose*. Helmer Pedersen, *Quebec, Canada*.

FRA DE LOKALHISTORISKE ARKIVERS ARBEJDSMARK I RIBE AMT I 1985

Sammenslutningen af lokalhistoriske arkiver i Ribe amt (RAL)

1985 har i arkivmæssig henseende været et travlt år. Foruden de løbende sager har to ting præget arbejdet, nemlig foreningskampagnen og 40-årsdagen for befrielsen.

Arbejdet i bestyrelsen har været præget af foreningskampagnen, men jeg vil ikke her give en egentlig beretning herom udover at fortælle, at kampagnen har fået et tilfredsstillende resultat med over 3.500 registrerede foreningsaktiver – mere end i nogen af de hidtidige kampagner. Ved udgivelsen af registraturen vil der blive givet en egentlig beretning for kampagneforløbet. Kampagnen og trykningen af registraturen har ikke kunnet gennemføres uden støtte fra kommuner, pengeinstitutter, fonde, Statens humanistiske Forskningsråd og især amtskommunen, og det skal disse instanser have tak for. Pengene til trykning af registraturen er sikret – dog vil et par kommuner få en fornyet henvendelse. En særlig tak skal også rettes til de enkelte arkiver, for uden deres hjælp og støtte har kampagnen ikke kunnet gennemføres.

Med hensyn til 4. maj arrangementerne har RAL's bestyrelse ikke været indblandet, men de enkelte arkiver har mere eller mindre medvirket ved lokale arrangementer som led i de lokalhistoriske arkivers formidlingsarbejde. Mange steder har det da også givet anledning til aflevering af materiale.

Vi har løbende orienteret om bestyrelsens arbejde og samlet disse informationer i RAL-Nyt. Jeg beklager, dels at det har knebet med at få siderne sat rigtigt sammen, dels at bladet har en så trist forside. Jeg har derfor opfordret arkiverne til at indsende forslag – en mindre præmie er stillet i udsigt.

Som lovet sidste år har vi forsøgt at gennemføre nogle af de lovede kurser. Kurserne om arbejdet med lokalhistorien og om arkivkundskab blev afviklet i henholdsvis Folkeuniversitets- og aftenskoleregi. Det ene af disse kurser har ikke været særligt velbesøgt af arkivfolk. Registreringskurset rettede sig kun til arkivfolk. Det var ikke så velbesøgt som forventet. Vi havde planlagt fire kurser med mindst 80 deltagere – to fra hvert arkiv – men det blev kun til eet kursus med 30 deltagere. Dog har arkiverne på Varde-kanten afviklet et kursus lokalt uden medvirken fra RAL. Men der vil blive afholdt et nyt registreringskursus til efteråret, for alle arkivfolk skal lære det nye registreringssystem.

Som noget nyt planlægger vi en arkivdag, hvor man efter et kort foredrag drøfter sine egne og andres arkivproblemer under tvangsfrie former. Bestyrelsen har den opfattelse, at arkivfolk gerne vil have lejlighed til at komme sammen på denne måde.

Af nyt fra den store verden vil jeg lige komme med et par bemærkninger, som ligger mig meget på hjerte og som jeg gerne her vil benytte lejligheden til at gøre bestyrelsens og min egen indstilling klar.

På amtskredsmødet i maj 1985 blev spørgsmålet om store og små arkiver drøftet. Det blev rejst i forbindelse med udsendelsen af SLA's håndbog, som leveres gratis til arkiver, som er medlem af SLA. I Ribe amt er der 14 kommuner og 40 arkiver. Af de 40 arkiver er kun 16-17 medlem af SLA og som sådan bl.a. får håndbogen.

Hvorfor er alle ikke medlem? Måske fordi de ud af deres budget på f.eks. 500 kr. ikke kan betale et kontingent på 300 kr.?

Der blev fra forskellig side fremført, at disse småarkiver ikke har berettigelse, fordi de ikke kan samle og opbevare arkivalierne på betryggende måde, og fordi deres medarbejdere ikke er uddannede nok.

Jeg tror, at alle arkiver gerne ville være medlem af SLA og gerne ville sende deres medarbejdere på SLA's kurser, når de havde råd dertil. Jeg mener, og det er forøvrigt i overensstemmelse med SLA's egne udtalelse for et par år siden, at også de små arkiver mange steder har deres berettigelse. Men de må på grund af de økonomiske vilkår sætte tæring efter næring, og så har de haft amtsforeningen til at hjælpe på nogle af manglerne.

Jeg er på den anden side heller ikke tilhænger af for mange arkiver, idet de større arkiver har flere muligheder for at give publikum en bedre service, fordi man her har flere ressourcer. Der skal ikke oprettes sognearkiver, hvor man har et velfungerende arkiv, der dækker kommunen og som har de nødvendige ressourcer. Men der kan være steder, hvor lokale forhold taler for oprettelse af sognearkiver, men der skal være vægtige grunde til et sådant skridt.

Selv om der nu næsten er gået 16 år siden kommunesammenlægningen, findes der fortsat forskelligheder, som ikke udjævnes lige med det første, og i den overgangstid må vi regne med, at der vil være behov for disse sognearkiver. Men på lang sigt kan vi næppe regne med det antal arkiver vi har i dag.

Men indtil da skal også sognearkiverne fungere, og fungere godt, de skal have tålelige økonomiske vilkår, og det er op til de bevilgende myndigheder, d.v.s. kommunen, at skaffe dem det. Men de skal også selv gøre en indsats. Arkiverne skal indsamle, bevare og formidle *arkivalier*, ikke museumsgenstande. Det med indsamlingen går jævnt godt. Opbevaringen er nok ikke altid det bedste, vi må huske på det ansvar vi har overfor de indsamlede ting, som jo ikke er arkivets, men borgernes ejendom. Med hensyn til formidlingen mangler der også noget, arkivalierne skal være offentlig tilgængelige, og det synes jeg faktisk ikke de er, når de f.eks. ligger i et privat hjem. Derfor skal en del af arkiverne se at skaffe sig lokaler, hvor arkivalierne kan opbevares betryggende, og hvor man kan holde åbent for publikum til faste tider, og ikke efter aftale. – Det er også en opgave for de bevilgende myndigheder at skaffe disse rammer for arkiverne.

Amtsforeningen har i den forbindelse fra tid til anden drøftet vedtægtsspørgsmålet. Vi kan og vil ikke fremkomme med en standardvedtægt, der skal dække alle arkiver, men der er visse formelle krav som vedtægterne skal opfylde. Arbejdet er udskudt, bl.a. på grund af foreningskampagnen. I mellemtiden har SLA nedsat et vedtægtsudvalg, og bestyrelsen har besluttet at udsætte de videre drøftelser indtil dette udvalg har barslet med en betænkning, hvilket vil ske her i foråret.

Målet for bestyrelsen er, at samtlige arkiver i Ribe amt får en vedtægt og nogle forhold, der opfylder SLA mindstekrav, og således er værdige til at blive optaget i denne forening. Mit håb er, at vi om nogle år kan sige, at vi har et antal arkiver, der er tilsluttet SLA. Til disse arkiver er der knyttet en række afdelinger, eller disse SLA arkiver har oprettet et formaliseret samarbejde med et antal sognearkiver, og alle arkiver opfylder mindst SLA's betingelser for at blive kaldt et arkiv.

*Chr. Carstensen
formand*

De lokalhistoriske arkivers konsulent

Som bekendt yder Byhistorisk arkiv i Esbjerg konsulentbistand til de lokalhistoriske arkiver i Ribe amt samt til arkivernes amtskreds. – Det er en meget væsentlig funktion, for der er et stort behov for hjælp til løsning af de store og små problemer i arkivernes dagligdag.

Det skal imidlertid ikke skjules, at konsulentarbejdet efterhånden sluger megen tid. I 1985 gik det, bl.a. fordi Flemming Nielsen under sine arkivbesøg i forbindelse med foreningskampagnen gav råd og vejledning. Efter kampagnens afslutning er behovet for konsulentbistand ikke blevet mindre. Og det kan da fortælles, at jeg allerede i januar 1986 har brugt fem hele arbejdsdage på konsulentarbejde. At opgaven efterhånden har taget et sådant omfang betyder en stor belastning for Byhistorisk arkiv, der ikke får nogen form for kompensation for den ydede tid. Man må håbe, at dette store problem finder en løsning i løbet af 1986.

I alt er der løst 22 opgaver i 1985, hvilket er fire mere end i 1984.

Tallet er imidlertid, som nævnt ovenfor, ikke det reelle udtryk for omfanget af den ydede bistand, fordi en række konsulentopgaver er løst i forbindelse med foreningskampagnen.

Opgavernes art skal ikke anføres her. De har som sædvanlig været meget forskellige. En enkelt skal dog nævnes. Et kommende lokalhistorisk arkiv bad om forslag til vedtægter. Da der ikke fandtes standardvedtægter for lokalhistoriske arkiver, blev det konsulentens opgave at forsøge at udarbejde nogle selv. Det er et stort arbejde at udføre på egen hånd, hvorfor SLA blev bedt interessere sig for opgaven. Det førte til nedsættelse af et standardvedtægtsudvalg under SLA med undertegnede som formand. Udvalget er hurtigt-arbejdende, og et udkast præsenteres på SLAs amtskredsmøde i maj 1986. Eksemplet viser, hvordan noget der umiddelbart så ud til at være en ukompliceret affære kom til at sluge megen tid. Foreningskampagnen har dog nok som helhed taget broderparten af konsulenttiden. Takket være bevillingerne til ansættelse af videnskabelig medhjælp har behovet for at føre tilsyn og vejlede været beskeden. Men det tidsrøvende arbejde med administrationen af kampagnen – det regnskabsmæssige undtaget – har påhvilet Byhistorisk arkiv. Men nu synes opgaven at være afsluttet. Rosendahls bogtrykkeri regner med at afslutte indtastningsarbejdet i uge 11, og registraturen forventes at foreligge i maj-juni. Dog kan det omfattende og tidsrøvende arbejde med korrekturlæsning betyde, at udgivelsestidspunktet udskydes yderligere. Selv om registraturen skal udgives hurtigst muligt, må man imidlertid ikke forcere arbejdet så meget, at der ikke foretages en grundig korrekturlæsning.

Jørgen Dieckmann Rasmussen

Beretninger fra amtets lokalhistoriske arkiver

Billund kommune

Lokalhistoriske arkiver for Billund kommune

Billund afdeling:

Billund Centret, 7190 Billund.

Åben hver tirsdag fra 19-21 eller efter aftale med lederen.

Leder: Peter Eklund, Plougslundvej 161, 7190 Billund.

Tlf. 05 33 16 70.

Arkivet har i 1985 haft 400 registreringer (anslået 250-300 afleveringer), et betragteligt antal for et så lille sogn, men det har også været arkivets hidtil største »indkomstår«. Fra og med 1986 påbegynder vi registreringen efter den nye SLA-håndbog, og vil så ved hjælp af indkomstjournalbladet få det nøjagtige antal afleveringer.

Foreningskampagnens slutresultat blev for Billund-arkivet 130-135 forskellige foreninger, lægger man dertil resultatet for arkivet i Vorbasse, må det vist siges at være tilfredsstillende for Billund kommune som helhed, idet vi vist er amtets mindste kommune. »Efterdønningerne« fra kampagnen indløber stadig, så vi håber, at der om nogle år, bliver et supplement til den registratur, som endnu ikke er udkommet.

I forbindelse med 40-års festen for befrielsen havde vi hele udstillingsarealet i Billund Centret til rådighed og arrangerede her en udstilling, der blev set af mange mennesker. Vi har også bestået med et stort billedmateriale i Billund lufthavn, der markerede en stor udvidelse. I forbindelse med festugen i august arrangerede vi sognetur – denne gang til Vorbasse-egnen, rutebilen kunne tage ca. 50 personer, og der var ingen tomme pladser. Udstillingsskabet ved arkivdøren er blevet »fornyset« ca. 1 gang om måneden.

Den store tilvækst af arkivalier har givet »åndenød« i arkivet, men dette problem er nu afhjulpet, idet vi har fået et stort og absolut velegnet kælderrum i Centret. Hylder hertil er indkøbt, opstillet og taget i brug, såle-

des at vi nu har et »fjernarkiv« lige under det nuværende arkivrum. Vi er meget glade for denne løsning, som sikrer os plads til arkivalier mange år fremover – og under de bedst tænkelige forhold.

Besøgsantallet i arkivet har været tilfredsstillende, vi har nu påbegyndt en besøgsprotokol og vil forsøge at få folk til at indskrive sig heri, således at vi fremover kan opgive et nogenlunde præcist besøgsantal.

Vorbasse afdeling

Vorbasse Museum, Kirkegade 3, 6623 Vorbasse. Tlf. 05 33 37 17.

Åben hver anden tirsdag aften eller efter aftale med lederen. Desuden er det muligt at besøge arkivet i museets åbningstid.

Leder: Sven Tygesen, Stadionvej 4a, 6623 Vorbasse. Tlf. 05 33 31 39.

Året har resulteret i ca. 60 afleveringer med hovedvægt på person- og foreningsarkivalier.

Mange foreninger er som følge af foreningskampagnen blevet opmærksomme på vigtigheden af at materiale afleveres til arkivet. Hovedparten af arkivmaterialet er dog først blevet afleveret efter årsskiftet.

Betydelige dele af arkivets foreningsarkivalier har i årets løb været til registrering i Esbjerg.

I årets løb er der ydet hjælp til forskellige interesserede privatpersoner og skolen. Desuden har arkivet deltaget i et studiekredsarbejde for pensionister i Vorbasse.

Arkivet får fremover ny ledelse, både praktisk og administrativt. Held og lykke med arbejdet.

Blåbjerg kommune

Blåbjerg lokalhistoriske arkiv

Bredgade 80, 6830 Nr. Nebel. Tlf. 05 28 71 18.

Åbningstid: mandag 8.30-11.30 samt efter aftale med lederen.

Leder: H. Uhre Schmidt, Brinksvej 1, Kvong, 6800 Varde.

Tlf. 05 25 40 72.

Samarbejdet med sogneforeningen i Kvong har nu båret frugt, idet den første beskrivelse er afleveret til arkivet, nemlig »Kvong sogn under besættelsen«. Flere arbejder er undervejs. Ordningen med Kvong sogneforening er en slags forsøgsordning, som – hvis den falder tilfredsstillende ud – vil blive overført til andre sogneforeninger i kommunen. I 1985 gjorde vi et stort arbejde for at få samling på alle årgange af »Fra Ribe Amt«, hvilket er lykkedes. Alle årgange er nu gennemgået, og alt stof, der på en eller anden måde har tilknytning til et af de syv sogne der hører under arkivet, er nu sat på kartotekskort, så folk kan finde frem til artiklerne.

Arkivet har haft 60 indleveringer.

Besøgstallet i 1985 har været ca. 90. For de flestes vedkommende har det været i forbindelse med slægtsforskning, men også andre emner har man søgt oplysning om. Adskillige henvendelser har været pr. brev eller telefon.

Blåvandshuk kommune

Blåvandshuk lokalhistoriske arkiv

Kirkegade 3, 6840 Oksbøl. Tlf. 05 27 15 48.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: L. G. Ipsen, Krarupvej 7, 6840 Oksbøl. Tlf. 05 27 15 89.

Arkivet har i årets løb modtaget ca. 40 afleveringer, hvoraf en del har indeholdt et meget stort antal fotos og postkort. Endvidere er modtaget forhandlings- og regnskabsprotokoller samt vedtægter fra en række lokale virksomheder og foreninger, og flere er stillet i udsigt.

Journalisering og registrering foregår nu efter de af SLA udsendte retningslinier for så vidt angår egentlige arkivalier, mens et forenklet system for fotos er under indkøring.

Arkivet har deltaget i foredrags- og mødevirksomhed i forbindelse med Lokalhistorisk forening for Ho, Oksby og Aal sogne, Historisk Samfund for Ribe amt (årsmøde) og Blåvandshuk kommunes 4. Maj komité (markering af 40-års dagen for befrielsen), hvor arkivet udover at assistere med foredragsholder udgav et lille skrift om »Mindelunden ved Husbjerg«.

Arkivet har året igennem været jævnt besøgt af enkeltpersoner samt en enkelt gruppe skolelærere.

Først på sommeren 1986 overtager arkivet hele bygningen Kirkegade 3, hvorved mulighederne for mere udadrettet virksomhed forbedres væsentligt.

Bramming kommune

Bramming byhistoriske arkiv

El-værket, Pederstræde, 6740 Bramming.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Olaf Bak, Sportsvej 7, 6740 Bramming. Tlf. 05 17 45 51.

Afleveringsmæssigt blev 1985 et godt år for arkivet, idet man modtog 88 afleveringer mod 59 året før.

Blandt disse er et foreningsarkiv, men i øvrigt fortrinsvis fotos, beskrivelser af forskellig art, mange firmaprotokoller og -papirer, skøder og andre ejendoms-papirer.

Endvidere er arbejdet med opbygning af et lokalmuseum i lokalerne ved siden af arkivet fortsat.

Udlån var der 15, endvidere seks besøg af enkeltpersoner og fire studiegruppebesøg.

Arkivets diassamling er vist på »Sølgården«, i Sejstrup Hyggeklub og i Bramming husmoderforening.

Mundtligt eller skriftligt er der besvaret syv forespørgsler af forskellig art. Arkivet har været behjælpelig med udformningen af et jubilæums-skrift.

En amerikaner besøgte arkivet i slægtsforskningsøjemed.

Darum Sognearkiv

Nørrebyvej 12, Darum, 6740 Bramming.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: J. Hedegård Rasmussen, Alsædtægten 12, Darum, 6740 Bramming. Tlf. 05 17 93 30.

I årets løb er der til arkivet indgået 28 afleveringer, og billedsamlingen er forøget med 77 stk. Afleveringerne har tydeligt relation til de hovedaktiviteter, der har præget året 1985.

I det første kvartal var hovedaktiviteten arbejde med besættelsestiden. En skoleklasse arbejdede med arkivets materialer om dette emne. En udstilling arrangeredes, og dele af denne vistes også på Lokalhistorisk Forenings møde i Sejstrup forsamlingshus den 24. april.

Amtskampagnen vedrørende foreningsarkiver kom til at præge arkivets arbejde betydeligt og bevirkede, at nye foreningsarkiver indkom, ligesom en del af vore foreningsarkiver blev supplerede. At 1985 var jubilæumsår for Darum Gymnastik- og Ungdomsforening gjorde dette arbejde ekstra aktuelt, og vi fik udgivet en jubilæumsbog, som også beskriver de foregående foreningers historie: Darum Gymnastik- og Ungdomsforening 1960-1985 (56 sider, ill., tryk: Sparekassen Sydjylland, oplag 450 eks.).

Som de øvrige arkiver i kommunen var vi også med i Lions Club projektet: »Gamle bøger – gi'r en ny«. Som optakt arrangerede arkivet en udstilling: »De ældste billeder i vort arkiv«. Alle Darum skoles klasser var meget aktive med at indsamle gamle bøger i sognet, disse blev så solgt på auktion, og slutresultatet blev, at et redaktionsudvalg den 6. december til Lions Club kunne overrække: Historisk Billedbog Bramming kommune 1986. (60 gamle fotos med tekst, Skovs trykkeri, Varde, oplag 800., pris 60 kr.).

Også i 1985 har arkivet besvaret en lang række spørgsmål både fra privatpersoner, institutioner og offentlige myndigheder. Et lysbilledforedrag om Herregårde i Bramming kommune er holdt for sognets ældre. Slægtsforskere og studerende har i stigende tal benyttet sig af muligheden for at sidde i arkivets kontorlokale og gøre studier.

Gørding Sognearkiv

Plejehjemmet Østergården, Nørremarken, 6690 Gørding.

Åbningstid: 1. og 3. mandag i hver måned kl. 19-21.

Leder: Nora Olesen, Sdr. Lourupvej 17, 6690 Gørding.

Tlf. 05 17 82 50.

Året 1985 har for Gørding Sognearkiv været begivenhedsrigt. Vi har modtaget ca. 40 afleveringer, enkelte ret omfattende, derudover fået flere billeder til låns.

I januar holdt vi vor årlige mødeaften på Østergården med museumsinspektør Søren Manøe, Ølgod, som foredragsholder over emnet »Fattig-

væsenet gennem tiderne«. Efter kaffebordet viste vi arkivets film om Gørding Andelsmejeri og Torvedagen.

I anledning af 40-årsdagen for Danmarks befrielse leverede vi udstillingsmateriale til en udstilling i Sejstrup forsamlingshus, arrangeret af Lokalhistorisk Forening. Hjemme i arkivet blev udstillingen fint besøgt. Derudover havde vi en udstilling på Gørding kommunes bibliotek, fint lavet af Kristine Frøsig og Ejler Nielsen.

I efteråret havde Lokalhistorisk Forening arrangeret en byvandring i Gørding, arkivet medvirkede med billeder og foredrag. Historisk Samfund for Ribe Amt afholdt i år sit efterårsmøde i Gørding Kirke og Gørding sogns forsamlingshus, arkivet sørgede for lokalhistorisk islæt efter kaffen.

Lions Club i Bramming har udgivet en billedbog, hvortil vi leverede gamle billeder fra land og by med ledsagende tekst.

1. december havde arkivet 10-års jubilæum. Dagen blev markeret med udstilling og reception. Trods sne og streng frost blev udstillingen fint besøgt og vi modtog mange gode boggaver og kontanter.

Flere skoleklasser har i årets løb aflagt arkivet besøg.

Vor medarbejder Ejler Nielsen arbejder med gårdhistorie og har netop afsluttet »Varhogård«s historie fra 1493-1984.

Hunderup sognearkiv

Kærgårdsvej 9, Hunderup, 6740 Bramming.

Åbningstider: *I vinterhalvåret*: Hveranden onsdag fra kl. 19.30-21.30 samt den første søndag i hver måned fra kl. 9.00-11.00. *Fra primo maj til ultimo september*: Den første onsdag i hver måned fra kl. 19.30-21.30.

Leder: Jeppe Smidt, Elmely, Sejstrupvej 17, 6771 Gredstedbro.

1985 blev et historisk år for sognearkivet. Ved årets begyndelse stod det nye lokale under klubhuset i Hunderup klar til at tage imod besøgende, og dem har der været mange af i året der svandt. Navnlig i vinterhalvåret dukkede der folk op med forskellige ting, hvoraf størstedelen var billeder.

I de 40 indleveringer fra 1985 var der over 100 billeder, 6 protokoller har man modtaget, samt et par skøder og nogle gældsbeviser, testamenter m.m. Alt kan fortælle om livet i sognet gennem tiderne, hvilket der da også blev gjort brug af.

C. Sivertsen, Ribe Antikvariske Samling, har gennemgået arkivet for at finde oplysninger om landbolivet i Vestjylland. Det er dejligt, at arkivet rummer oplysninger, der kan bruges til den slags ting.

Interessen for indsamling af arkivalier styrkes ved viderebearbejdelse af de gamle skrifter, billeder og bøger.

Arkivets placering ved klubhuset, hvor sognets børn og unge har deres gang, er også medvirkende til, at de unge mennesker oftere tager et kikk ind for at se og spørge om et og andet.

Sammen med det nye lokale har man nu også fået faste åbningstider

med pænt besøg af publikum, hvilket ofte er til stor hjælp til bl.a. identificering af gamle billeder.

Vejrup sognearkiv

Skolevænget 1, Vejrup, 6740 Bramming.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Hans Andreasen, Grisbækvej 11, 6740 Bramming.

Tlf. 05 19 00 63.

Vejrup sognearkiv har i det forløbne år fået afleveringer fra femten personer. Afleveringerne indeholdt billeder, protokoller, skøder m.m.

Ved skolens jubilæum fik vi Johannes Holm, Vejrup, til at tage 176 farvebilleder fra festen, dermed har vi fået to flotte album fyldt. Lærer Ingrid Jensen vil sætte de forskellige navne på. Der blev også optaget en videofilm ved jubilæet, og arkivet har også fået en videofilm ved grovvarforeningens jubilæum. Arkivet vil vise videofilmene fortrinsvis for sognets ældre i årets løb.

Året igennem har der været en ret stor forespørgsel om arkivets materiale, bl.a. slægtsforskere, besøg fra England.

Ved foreningskampagnen dukkede nye foreninger op, som vi ikke har haft kendskab til før.

Vester Nykirke sognearkiv

Hovedvej A1 nr. 23, Endrup, 6740 Bramming. Tlf. 05 19 10 37.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Louise Hansen.

I Vester Nykirke sognearkiv har vi i 1985 haft flere gode oplevelser.

Arkivet har modtaget forskellige arkivalier af historisk interesse fra den lokale befolkning, såsom skøder, pantebreve, protokoller og skrifter, desuden fotografier samt flere billeder i ramme.

Vi har haft flere forespørgelser fra folk udefra, hvis familie stammer fra Vester Nykirke.

Vi hjælper så godt vi kan, bl.a. ved hjælp af folketællingslister og kopier af kirkebøger. Kopier af kirkebøgerne har vi fået i dette år, og sidst på året havde vi den store glæde igen at modtage et legat fra Skads med flere herreders brandkasses fond.

Arkivet er glad for den velvilje, der er fra beboernes side. Vi var også glade for, at Vester Nykirke blev så smukt repræsenteret i den historiske billedbog fra 1985 med de gamle gårde.

Alt i alt igen et godt år for Vester Nykirkes sognearkiv.

Brørup kommune

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn

Biblioteket, Stadionvej 6, 6650 Brørup.

Åbningstid: torsdag kl. 15-17 eller efter aftale.

Leder: Holger Nielsen, Paxvej 45, 6650 Brørup. Tlf. 05 38 22 15.

Arkivforeningen afholdt den ordinære generalforsamling den 15. februar 1985. Til dirigent valgtes Per Voldsgaard. Formanden aflagde beretning for året. Kasseren oplæste det reviderede regnskab, der balancerede med kr. 15.583,56 og sluttede med en kassebeholdning på kr. 5.579,18. Beretning og regnskab godkendtes uden omtale.

Bestyrelsesvalget var genvalg af Ingrid Nøhr, Storm Nielsen og Holger Nielsen. Revisorerne Knud Frydeldahl og Per Voldsgaard genvalgtes ligeledes. Efter kaffebordet fremviste Storm Nielsen og Holger Nielsen en serie lysbilleder fra Brørup og omegn.

Tirsdag den 9. april møde i arkivet. Som talere var kommet til stede fhv. kriminalassistent Skibelund, Vejen, tidligere fungerende i Toftlund, samt gårdejer Laurits Clausen, Enghavegård, Gjerndrup. De talte hver især om deres oplevelser under besættelsestiden 1940-45. Det var meget interessant, og der var da også mødt et stort publikum, så mange salen kunne rumme.

I dagene 3., 4. og 5. maj havde vi en udstilling i bibliotekssalen omfattende aviser, bøger, blade, billeder og fotos samt andre materiale fra besættelsestiden. Der var åbent for publikum de tre eftermiddage, og der var stort besøg.

Den 12. september foretoges en ekskursion til udgravningen af en jernaldergravplads på Th. Svennings mark i Tuesbøl. A. B. Nielsen, Vejen orienterede. Derefter samledes man i bibliotekets sal til lysbilledforedrag ved Hans J. Larsen. Endvidere fortalte Th. Bolvig om sidste nyt i Sønderkov-sagen.

Arkivets sommerudflugt lørdag den 14. september, der i år gik til den frisiske ø, Før, i Vadehavet, var arrangeret i samarbejde med Sønderjydsk forening. Udflugten var planlagt som en heldagstur med afgang fra Brørup kl. 7.30 og med hjemkomst kl. 22.30. Rejselederen Edith Uttenthal har tidligere været lærer ved den danske skole i Vyk, og takket være hendes historiske viden og kendskab til den frisiske kultur med de mange personlige kontakter fra sin lærertid på øen, blev det en vellykket og udbytterig tur.

Vi kørte over Ribe-Tønder til grænsen, og derfra gennem de slesvigske marskområder til Dagebøl, hvorfra vi sejlede til Vyk. Vyk er den største by på Før, og herfra besøgte vi frisermuseumet, der har en righoldig samling, der gav os et godt indblik i øens historie. Spadsereturen i Vyks gader var en stor oplevelse. Byen har tidligere haft nær tilknytning til det danske kongehus, bl.a. har Frederik den 6. og Christian den 8. opholdt sig meget på øen. Ligeledes har H. C. Andersen og flere af den tids kendte personer boet der.

Middagen indtog vi på hotel Colosseum, hvorefter vi påbegyndte den store ø-rundtur, der var turens højdepunkt, med besøg bl.a. i Nieblum med friserens domkirke, indviet til Sct. Johannes og bygget omkring 1240. Vriksum, Toftum, Klintum, Oldsum og Sønderende med Sch. Laurenti kirke, bygget af Valdemar Sejv.

Under hele rundturen fortalte Edith Uttenthal levende og interessant

om alt, hvad vi så. De enkelte landsbyers særpræg, befolkningens levestil og kultur, hvortil kan nævnes, at den vestlige del af øen før 1864 var en kongerisk enklave under Ribe amt, og ligeledes i kirkelig henseende under Ribe stift, hvor biskop Brorson havde en nær tilknytning til øen.

Inden afrejsen besøgte vi den danske skole i Vyk, hvor vi fik et meget godt indtryk af vilkårene for en lille danske skole i dette ø-samfund.

Arkivet har som tidligere år modtaget mange arkivalier, i dette år særligt foreningsarkiver.

Esbjerg kommune

Esbjerg byhistoriske arkiv

Teglværksgade 1 B, 6700 Esbjerg. Tlf. 05 13 12 23.

Åbningstid: mandag-fredag 10-16, torsdag 10-18.

Leder: Jørgen Dieckmann Rasmussen.

Byhistorisk arkivs virksomhed har været præget af foreningskampagnen og festligholdelsen af 40-året for Danmarks befrielse. Mens foreningskampagnen var en længe planlagt aktivitet, kom 4. maj aktiviteterne forholdsvist hurtigt i stand – ikke fordi jubilæet var uventet, men fordi man næppe havde forventet så stor aktivitet omkring et 40-års jubilæum. Og mindre blev problemerne for Byhistorisk arkiv ikke ved, at en stilling var ubesat. Men ved udvist smidighed fra personalet samt en særbevilling, der gjorde det muligt at ansætte en udstillingsmedarbejder i marts måned, lykkedes det alligevel at have udstillingen næsten klar til åbningen den 2. maj.

I indsamlingsmæssig henseende må 1985 siges at være det bedste i mange år. Arkivet modtog i alt 424 afleveringer mod 171 i 1984. Der har været tale om 239 større afleveringer, fortrinsvis bestående af foreningsarkiver. Det er et omfattende materiale, der er samlet ind. Skønmæssigt kan nettotilvæksten opgøres til 125 hyldemeter. Udbyttet af aktiv indsamlings ses tydeligt. På den anden side må vi også erkende, at en sådan indsamlings kun var mulig, fordi foreningskampagnesekretariatets fem medarbejdere i en seks måneders periode kunne koncentrere deres arbejdsindsats i Esbjerg kommune. Hvilke arkivfonde, der er afleveret, vil umuligt kunne nævnes her. Der må henvises til foreningsarkivregistraturen, der er under udgivelse.

Foruden det afleverede materiale er billeder lånt til affotografering og arkivalier til fotokopiering.

Også befrielsesudstillingen gav udslag i mange spændende afleveringer, og Byhistorisk arkivs i forvejen pæne samling af besættelsestidsmateriale blev efter en kort presseomtale suppleret på væsentlige punkter. Et praktisk problem var det dog, at udstillingen udarbejdes samtidig med at materiale blev afleveret. Det resulterede i mange, mange revisioner af udstillingen.

Endelig bør indsamlings af lokale virksomhedsfilm nævnes. Mange hidtil

ukendte film kom for dagens lys, heriblandt en række film fra 1930'erne. Det drejer sig bl.a. om en film fra sygehuset, en film fra Esbjerg Andelsmejeri og en film fra Maade Teglværk. Udbyttet af indsamlingskampagnen var overraskende stort. Takket være et ekstraordinært tilskud fra Esbjerg kommune ved borgmester A. K. Nielsen lykkedes det at få de fleste film kopieret til video. En række af de indsamlede film er endvidere oversendt til kopiering ved Danmarks Radio.

Kommunevalget den 19. november 1985 blev systematisk dokumenteret. De opstillede partier blev bedt sende deres valgmateriale til arkivet, og på valgdagen fotograferede arkivets fotograf på alle valgsteder. Aftensens lokal-tv udsendelse blev optaget på videobånd. At netop kommunalvalget 1985 blev systematisk dokumenteret skyldes, at Byhistorisk arkivs materiale om kommunevalg var meget spinkelt.

Med de lokale tv-stationer indgik Byhistorisk arkiv den aftale, at lokalt producerede udsendelser på masterbånd blev afleveret til arkivet mod udlevering af råbånd. Der er tale om et meget spændende materiale om den lokale nyhedsformidling, som hermed er sikret for eftertiden.

De systematiske indsamlinger, der gennemførtes i 1985, understregede hvor meget mere og bedre materiale der sikres ved aktiv indsamling. På den anden side har de også vist sig meget personalekrævende og ihvertfald umulige at gennemføre med den nuværende bemanning.

Af større administrative opgaver ud over konsulentvirksomheder, der er nævnt foran, kan især to ting nævnes som særligt tidskrævende, nemlig indretning af arkivets nye lokaler og oprettelse af en samarbejdsaftale mellem Esbjerg kommune og »Historisk samling fra besættelsestiden 1940-45«.

Takket være bevillingen til en udstillingsmedarbejder i en måned blev der mulighed for at udarbejde en særudstilling til befrielsesjubilatet: »Hverdagsliv under besættelsen«. Udstillingen, der åbnede 2. maj, var produceret i samarbejde med Esbjerg Museum. I fællesskab udarbejdede og udgav de to institutioner et 36 sider stort teksthfte om Esbjerg under besættelsen. Arkivets udstilling har været velbesøgt, og der har været stor interesse for teksthftet. Besættelsestidsudstillingen har været vist fra maj-december. I tidsrummet januar-april vistes »Fælles interesse – fælles styrke. Foreninger og foreningsliv i Esbjerg« i tilknytning til foreningskampagnen.

Foredragsvirksomheden har taget et gevaldigt opsving. Arkivet har medvirket ved 53 arrangementer mod 36 året før, og antallet af tilhørere steg fra 1617 til 1964. Denne del af arkivets arbejde sluger mange ressourcer men skaber uundværlige kontakter.

I foråret underviste arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen på et folkeuniversitetskursus om 1700-tallets lokalsamfunds historie. I efteråret underviste han på et folkeuniversitetskursus om 1800-tallets historie og på et grundkursus om arbejdet med lokalhistorien. Endvidere underviste han på et kursus i lokalorientering arrangeret af Danmarks Lærerhøjskoles Esbjerg-afdeling.

Af publikationer m.m. kan der henvises til det ovennævnte teksthæfte om Esbjerg og 2. verdenskrig. Til Humaniora 6 1983-84 bidrog arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen med en artikel om indsamlingen af foreningsarkiver i Ribe amt. Til Folk og Forskning 1985:3 skrev arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen en artikel med titlen »Folkelig historie – historie på folkeuniversitetet«. Til samme hæfte anmeldte han Flemming Just (red.) Vestjyllands udviklingshistorie. Til Esbjerg årbog 1985 skrev han artiklen om rytterstatuen. Desuden bidrog Byhistorisk arkiv med oversigt over begivenheder i Esbjerg 1984-85. Endvidere har arkivet medvirket ved udgivelse og tilrettelæggelse af Esbjerg byfonds bevaringsvejledning og Esbjerg Museums gårdregistrant.

Siden august 1985 har arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen været redaktør af Fortid og Nutid.

Besøgstallet er fortsat stigende. 2.523 personer gæstede arkivet i 1985, hvilket er en stigning på 3% i forhold til 1984. Antallet af besvarede forespørgsler er uændret 161, men det må bemærkes, at forespørgslerne bliver mere og mere komplicerede og ofte kun kan besvares ved tidsrøvende arkivalske undersøgelser.

Af ekspeditioner til læsesalen har der været 841, og der er ekspederet 4.312 enheder fra arkivets samlinger. I forhold til 1984 er antallet af ekspeditioner steget med 13 eller 1%, og antallet af ekspederede enheder med 181 eller 4%. Arkivets materialer er ikke til hjemlån men der lånes ud til arkiver, biblioteker, museer og professionelle reproduktionsanstalter. Antallet af udlånsekspeditioner er sammenlignet med 1984 steget med 90 eller 43%. Til gengæld var der et ubetydeligt fald i antallet af udlånte enheder på 27 stk eller 1,5%. Den stigende forskningsmæssige aktivitet omkring Byhistorisk arkiv fremgår tydeligt af tallene for indlån af arkivalier fra andre arkiver. Antallet af indlånsekspeditioner steg med 3 eller 12,5% til i alt 27 ekspeditioner. Mens antallet af indlånte enheder viser en nærmest eksplosiv stigning på 65 enheder eller 110%. Denne stigning er særdeles glædelig.

Endelig kan det nævnes, at der i perioden 1. juli - 31. december 1985 er tilgået Byhistorisk arkiv 470 skriftlige henvendelser. I hele 1985 er der udgået 335 skrivelser fra arkivet.

Med hensyn til uddannelse deltog arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen i SLAs kursus på Liselund den 15.-17. februar 1985 om »Besættelsestiden og de første efterkrigsår« samt i SLAs kursus på Brønderup strand den 12.-14. april 1986 om materiel arkivpleje. Arkivar Nete With Fogstrup deltog i Dansk arkivselvskabs kursus »Ny teknik« den 20.-22. november 1985 i Aabenraa. Kommuneassistent Anette Rydal deltog i RALs registreringskursus i Holsted lørdag den 2. september 1985. Arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen var instruktør ved kurset. Fotograf Brian Kristensen har deltaget i AGFAs »Copyproof grund- og diplomkursus« i Glostrup den 14.-19. oktober 1985. Af interne kurser for ansatte ved Esbjerg kommune deltog arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen i et kursus i »Dynamisk læseteknik« i oktober og november 1985. Kommuneassistent

Anette Rydahl påbegyndte den 26. november 1985 DK 2 Kulturel forvaltning.

Arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen har arrangeret og deltaget i et møde den 12. februar 1985 i Esbjerg om kommunearkiver. Endvidere deltog han i Dansk Historisk Fællesforenings årsmøde i Herning den 30. august til 1. september 1985. Den 30. september 1985 repræsenterede han arkivet ved et fagligt orienteringsmøde i Landsarkivet i Viborg. Til Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkivers årsmøde i Helsingør den 18.-20. oktober 1985 var Byhistorisk arkiv repræsenteret ved arkivar Jørgen Dieckmann Rasmussen, arkivar Nete With Fogstrup og fotograf Brian Kristensen. Fotograf Brian Kristensen deltog i DKMs formidlingsmøde på Fuglsøcenteret den 13.-15. marts 1985.

Endelig bør en større personaleudskiftning nævnes. Efter ansøgning bevilgedes en 20/40 kontorassistentstilling konverteret til en 20/40 arkivarstilling. Ansat pr. 15. april 1985 blev cand.mag. Nete With Fogstrup, der havde været ansat som udstillingstekniker i marts måned. Den 30. april 1985 forlod biblioteksassistent Conny Ølgod Byhistorisk arkiv efter ca. 6 års ansættelse. I hendes sted ansattes pr. 1. juli 1985 kommuneassistent Anette Rydahl.

Vester Nebel sognearkiv

Åbningstid: onsdag 9-11 og efter aftale med lederen.

Leder: Morten Harborg, Landsbytoften 7, V. Nebel, 6715 Esbjerg N.
Tlf. 05 16 90 89.

Det har været et ret roligt år med ikke så mange afleveringer.

Vi har fået kopierne af kirkebøgerne, som vi modtog sidste år, indbundet. Nu kan de læses uden at bringe uorden i papirerne, og vi har dem samlet i seks bind i alt. Det er en stor fordel.

For år tilbage, i 1956-57, fik vort daværende sognebibliotek foræret en håndskreven bog – ca. 200 sider – om Ølufgaard, af en nu afdød forfatter. Han hed Peder Holst, var fra Fanø, og havde været kaptajn. I sine drengeår havde han opholdt sig meget som feriedreng på Ølufgaard og sluttet venskab med den daværende ejer Chr. Windfeld, et venskab, der varede til de begge var højt oppe i årene. Bogen sammen med bogsamlingen ind på det daværende centralbibliotek, da bogbussen startede, og findes nu på Byhistorisk arkiv. Vi har fået en fotokopi i løsblade af bogen. Sidste vinter maskinskrev jeg dette manuskript, fik siderne fotokopieret i fire eksemplarer, samlet i hefter, og de tre af bøgerne er her i arkivet, en er på skolen. Hefterne har været udlånt nogle gange.

Fanø kommune

Lokalhistorisk arkiv for Nordby Sogn, Fanø

Hovedgaden 21, Nordby, 6720 Fanø.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Marius Sørensen, Hovedgaden 21, Nordby, 6720 Fanø.
Tlf. 05 16 21 19.

Lokalarkivet har i det forløbne år fra Nordby kirkes historiske arkiv modtaget et antal afskrifter af sognehistorisk interesse til opbevaring i lokalarkivet. Afskrifterne omfatter perioden fra 1755 til 1850.

Sognearkiverne på Fanø

Sognearkivet, Nordby

Åbningstid: tirsdag 10-12 samt efter aftale med lederen.

Leder: Børge E. Hansen, Bavnebjerg 17, Nordby, 6720 Fanø.

Tlf. 05 16 23 25.

Der er i årets løb modtaget et stort antal afleveringer, 84 registreringer, spændende fra adskillige skøder, kort over enkelte ejendomme samt gasværket, familie- og skolefotos, diverse kort over øen fra Thobølls kort 1820 og opefter, enkelte ark med oplysninger om personer og steder, fåremærkeböger, diverse papirer vedr. Oddens Grønning og Nordby Andelsmejeri inden for årene 1780-1955, og til arkivet for Nordby radikale Venstreforening. Regnskaber fra »Bombebøssen« 1887-1952, protokol fra 1877-1955. Derudover opholdskontrakter, mange billeder og personlige papirer.

Fra Fanø Museums lokalhistoriske arkiv v/fhv. borgmester Marius Sørensen er modtaget en lang række dokumenter vedr. diverse Fanøskibe: regnskaber, lasteberetninger m.v. samt brandtaksationsprotokol 1862-1872 og 1886-1949. Fra en flittig rigs- og landsarkivbenytter, Musse Beck, Århus, har vi modtaget diverse udskrifter angående forstrandsret til Smørsand, Knude- og Kielsande fra 1700-tallet. Et forslag til byvåben for Fanø kommune er ligeledes indleveret. Der er modtaget slægtsoversigter for: Niels Mathias Ankersen og Christen Pedersen Beck.

Der har været 68 gæster i arkivet, ligesom der er besvaret et stort antal skriftlige og telefoniske forespørgsler, hvoraf nogle har været meget tidskrævende. Arkivet har været skolen behjælpelig med at skaffe materiale til lokalhistoriske emner. Endelig har arkivets righoldige billedsamling af ejendomme været til stor hjælp for fhv. toldinspektør A. Nissen, Varde, der er i gang med at bygge en modelby: »Nordby 1890« til Fanø Skibsfarts- og Dragtsamling.

Hanne og Villy Nielsen, Rødekro, udfører et omfattende arbejde med gårdhistorie i Rindby, og arkivet retter en hjertelig tak for »historie og billeder.

Til slut skal lyde en tak til Skads Herreders Brandkasse, som igen i år har tildelt arkiverne i Nordby og Sønderho et legat på 3.000 kr. hver, og ligeledes en tak til alle »afleverere« for stort og småt.

Sognearkivet, Sønderho.

Åbningstid: Første mandag i hver måned kl. 19-20, samt efter aftale med lederen.

Leder: Jørgen Lind, Møllegaarden, Sønderho, 6720 Fanø.
Tlf. 05 16 41 14.

I sit tredje år har arkivet modtaget mere end 35 afleveringer, herunder flere foreningsarkiver indsamlet under kampagnen. Blandt afleveringer er bøger, billeder, tryksager, breve og dokumenter samt nogle ældre film. Baggrundsmaterialet til Sønderho-registranten er nu »kommet i hus«, og rummer naturligvis talrige oplysninger om de ældre huse ud over, hvad der er gengivet i registranten. Arkivet har desuden selv anskaffet sig bøger og indkøbt kopier dels fra Landsarkivet, dels fra private »gemmer«.

Arkivets lokale i sognegården blev i foråret sat i stand, og der blev indkøbt reoler m.v., så alt nu er præsenteret. Desværre deles sognerådets gamle lokale fortsat med Fonden Gamle Sønderhos dragtsamling, mens arkivalierne opbevares særskilt i det aflåselige baglokale. Vi håber med tiden at hver kan få egne lokaler. Besøgende har arkivet ikke haft mange af, hvilket nok skyldes den yderst begrænsede åbningstid. Men med dannelsen af en lokalhistorisk forening – hvilket efter alt at dømme sker i løbet af 1986 – bliver vi nok flere bag arkivet, og vil dermed kunne øge åbningstiderne og aktiviteterne i øvrigt.

Grindsted kommune

Lokalhistorisk arkiv, Grindsted bibliotek

Tinghusgade 16, 7200 Grindsted. Tlf. 05 32 09 00.

Åbningstid: Læsestuen (kopier af kirkebøger, folketællinger, tingbøger m.v., trykt materiale, håndbøger, kartoteker og registraturer over arkivets materiale) mandag, onsdag og torsdag kl. 14.00 - 19.30. tirsdag kl. 10.00 - 19.30, fredag kl. 10.00 - 17.00 og lørdag kl. 9.00 - 12.00 (bibliotekets åbningstid). Arkivet: mandag-fredag kl. 14.00 - 16.30 eller efter nærmere aftale med lederen.

Leder: Overbibliotekar Hans E. Eriksen. Tlf. 05 32 06 04.

Bestræbelserne er i 1985 især gået ud på at få udnyttet foreningskampagnens muligheder fuldt ud. Som nævnt i sidste årsberetning har en historiker, Sidsel Eriksen, der i anden sammenhæng har arbejdet med Grindsteds historie, stået for indsamling og registrering i samarbejde med lokale folk. Ligeledes har lederen af kampagnens sekretariat, Flemming Nielsen, ydet værdifuld hjælp, bl.a. med registrering af de omfattende mejeriarkiver.

I alt blev registreret 265 foreninger, og hvad der i styrelsesmæssig henseende svarer dertil. Heraf var godt og vel halvdelen allerede indgået i Lokalhistorisk arkiv. Derudover haves kendskab til 50-60 foreninger, som ikke lå inde med materialer, der ifølge reglerne kunne danne grundlag for registrering. Af de nyregistrerede foreninger er ca. 100 registreret ude. Mange af dem vil nok efterhånden »sive ind« i Lokalhistorisk arkiv.

En alfabetisk fortegnelse over samtlige registrerede foreninger er udarbejdet, ligesom hele materialet er katalogiseret til læsestuens kartotek. Hvad der er registreret ude, findes på blå kartotekskort med angivelse af

opbevaringsstedet. Det samme gælder også, hvad der i øvrigt er samlet af arkivalier i de mere eller mindre etablerede arkiver i Sdr. Omme, Filskov og Hejnsvig. Det forventes, at denne centrale registrering kan fortsætte.

Udover foreningsarkiver er der ikke modtaget større afleveringer i 1985. Desværre har der heller ikke været tid til systematisk supplering på andre områder: oplysninger om ejendomme, virksomheder, personer, billeder o.s.v. Hver dag går der muligheder tabt!

Nævnes kan, at nogle gamle videobånd fra omkring 1970, bl.a. af det sidste sognerådsmøde i den gamle Grindsted kommune, nu er overspillet på gængse båndtyper. Det var faktisk meget besværligt at finde frem til apparatur, der kunne klare det.

Benyttelsen af arkivet har været god. Det gælder især fotokopisamlingen i læsestuen, hvortil der forøvrigt er udarbejdet en oversigt, men også det egentlige arkivs vidt forskellige materialer er der gjort god brug af til artikler, opgaver, specialer m.v. En bemærkelsesværdig stigning har der været i henvendelser udefra – skriftlig og telefonisk – overvejende vedrørende slægts- og gårdhistorie. Desværre kan arkivet vanskeligt overkomme denne service fuldt tilfredsstillende. Fra andre arkiver er lånt 32 enheder til benyttelse på læsestuen. Endelig er der også grund til at glædes over de ganske mange, der – via biblioteket – blot ønsker at læse eller indhente oplysninger om byen og egnen. Det kan være tidskrævende for personalet, men til gengæld opnås mange værdifulde kontakter.

Arkivets medvirken ved befrielsesjubilæet indskrænkede sig til et par montrer med arkivalier vedrørende værnemagten, modstandskampen og vagtværnet – en udstilling, der i høj grad havde publikums bevågenhed. Udstillinger af lokalhistorisk materiale arrangeres lejlighedsvis hele året.

Foreningskampagnens afslutning markeredes ved en sammenkomst på biblioteket, hvor alle bidragyderne var indbudt. Sidsel Eriksen holdt foredrag om afholdssagen i Grindsted. Der var god tilslutning og livlig diskussion.

Endelig kan nævnes, at arkivet/biblioteket på opfordring har fremstillet et antal eksemplarer i fotokopi af Knud Aagaard: Vejledning ved en Gaards Drift på Hedeegne. Et kronet Priiisskrift. København 1811. En bog på 137 sider.

Helle kommune

Agerbæk lokalhistoriske arkiv

Nygade 2, 6753 Agerbæk.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Thorvald Klit, Parkvej 8, 6753 Agerbæk. Tlf. 05 19 63 92.

I 1985 har vort lille lokale arkiv modtaget seks afleveringer. En enkelt har spændvidde fra 1828-1880 med i alt 27 dele. Vi har som vanlig fået adskillige fotos indleveret.

Kopier af kirkebøger når nu fra 1715-1890. De ældste er ikke letlæselige. Vi har også en del kopier af folketællinger.

Af arrangementer havde vi en velbesøgt aften med foredrag og lysbilleder ved arkæolog Ingrid Stoumann på Agerbæk bibliotek. Vi var deltagere, sammen med de øvrige Helle-arkiver, i den store fælles 4. maj jubilæumsudstilling i anledning af Danmarks befrielse.

En påtænkt sommerudflugt til Jels måtte opgives på grund af for lille tilmelding.

I 1986 påtænkes en fast åbningstid een gang månedlig i det nye lokale under biblioteket, som Helle kommune venligst har stillet til rådighed. Det ventes færdig før 1. april.

Fåborg lokalhistoriske arkiv

Biblioteket, Krosvinget 12, Fåborg, 6818 Årre.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Ane Marie Nielsen, Fåborgvej 18, 6800 Varde. Tlf. 05 19 50 59. Arbejdet har i 1985 samlet sig om foreningskampagnen, og der er ikke blot blevet registreret, hvad vi allerede havde, men også hvad foreningerne endnu havde i brug. For Fåborg blev det til i alt 30 foreningsarkiver. En anden stor aktivitet var 4. maj festen, hvor vi bl.a. måtte ud at låne materiale fra beboerne. Men en fin samling fik vi.

Af afleveringer i øvrigt kan bl.a. nævnes en billedmappe om restaureringen af Faaborg kirke. Mappen indeholdt ud over billeder, en beskrivelse af kirkens tilstand og restaureringsarbejdets gennemførelse. Desuden er der afleveret et par personarkiver med skøder, aftægtskontrakter, fotografier m.m.

Der har været flere henvendelser angående oplysninger fra kirkebøgerne.

Også i år har vi kunnet glæde os over god tilslutning til foreningens møder. I marts talte fhv. forstander Ejnar Jensen om »Bondekulturen – landsbyens mulighed for at overleve i et moderne samfund«. I maj var vi fælles med arkiverne i Helle om en 4. maj udstilling i Helle-hallen. Efter festlighederne flyttede vi det udstillede fra Faaborg og omegn til biblioteket, hvor der var åbent hus to aftener. Lars Poulsen fortalte om tiden som marinesoldat, hvor han var med til at sænke »Niels Juel« under flugten til Sverige. Han havde billeder fra dette. Flere gav bidrag fra de fem år. Arkivet viste bl.a. program og billeder fra befrielsesfesten i Fåborg præstegårdshave, flere genstande, samt aviser fra tiden.

Udflugten gik til Blåvand. Først gjorde vi stop ved kirken, hvor kirketjener Andersen viste rundt og fortalte. Dernæst gik turen videre til museet og redningsstationen, som vi også fik en grundig orientering om. Endelig forsamledes deltagerne på Blåvand kro, hvor vi bl.a. fik fortalt lidt af egnens historie.

Til oktobermødet på biblioteket plejer vi at lave en udstilling om en egn og fortælle om en af beboerne. I år var Atrup valgt, og hovedpersonen gårdejer, lærer Hans Peder Skou, kendt som en ener, for sin interesse for ungdommen, for en sund livsførelse og som grænsfolkets ven. Arkiv-

lederen stod for dette indslag, mens gårdejer Hans Sørensen, Højvang, fortalte om at være nabo til Hans P. Skov.

Grimstrup sognearkiv

Grimstrup bibliotek, Grimstrup, 6818 Årre.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Leo Nissen, Fiskerivej 11, Hjortkær, Årre, 6800 Varde.

Tlf. 05 19 10 54.

1985 har været et »magert« år, hvad angår modtagne arkivalier, idet der er indkommet otte afleveringer med i alt 28 arkivalier. Vi må desværre konstatere, at den fælles kampagne i forbindelse med 5. maj arrangementet i Helle-hallen ikke indbragte nævneværdigt til vort arkiv.

Af møder og arrangementer kan nævnes følgende. Den 27. marts havde vi arrangeret et møde med arkæolog Ingrid Stoumann, Esbjerg. Hun viste lysbilleder og fortalte meget interessant om den spændende og betydningsfulde udgravning af en høvdingegrav i Grimstrup.

Vi deltog i 5. maj-arrangementet i Helle-hallen, men da vi i arkivet ikke har ret meget materiale fra 2. verdenskrig kunne vi kun i beskedent omfang bidrage til udstillingen. I tilknytning til emnedage om befrielsen på Egekratskolen deltog vi som medarrangør af et møde og udstilling.

I efteråret deltog to mand m/k i registreringskursus i Årre ledet af Flemming Nielsen.

Næsbjerg sognehistoriske arkiv

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Niels Jørgen Poulsen, Villavej 19, Næsbjerg, 6800 Varde.

Tlf. 05 26 70 19.

Arkivet har modtaget 12 afleveringer indeholdende billeder, skøder m.m.

I anledning af 5. maj udstillingen i Helle-hallen modtog vi mange illegale skrifter, udgaver af Vestkysten fra dagene først i maj 1945, legitimationskort m.m.

Foreningskampagnen gav en del forhandlings- og kassebøger, således har vi nu næsten alle foreningsbøger fra 1904, hvor gymnastikforeningen blev oprettet og tilsluttet skytteforeningen, senere ungdomsforeningen, så idrætsforeningen og senere sammenslutningen N.R.U.I.

Arkivet har købt kopier af fæstebreve m.m. vedr. Næsbjerg bønder og boelsfolk under Nørholm fra årene 1760 til 1860.

Starup sogns lokalhistoriske arkiv

Starup sognebibliotek, 7200 Grindsted.

Åben efter aftale med lederen og bibliotekaren.

Leder: Jens Skov, Vinkelvej 3, 7200 Grindsted. Tlf. 05 33 70 55.

I det forløbne år har vi atter fået en halv snes skøder og aftægtskontrakter samt sognets matrikelkort til affotografering og bilag til videre forskning

i sognets historie. Desuden har vi fået en del billeder. Alt det modtagne gemmes til en eventuel tredje udgave af Starup sogns historie.

Da man anlagde ny sportsplads ved skolen, stødte man på mange rester af jernudsmeltningsovne i det andet århundrede. Derom gav Vestkysten en god skildring den 16. juli 1985.

Arkivet har afholdt et møde om emnet: Skøder, aftægtskontrakter og billeder.

Øse sognearkiv

Åbningstid: 1. torsdag i hver måned kl. 18.30-20.30 eller efter aftale med lederen.

Leder: Johannes Madsen, Solsortevej 8, Nordenskov, 6800 Varde.

Tlf. 05 29 81 59.

Der er i alt indlagt ca. 700 numre, heraf 18 protokoller, 7 lydbånd og 160 billeder. Af større afleveringer en hel del årsregnskaber og afregninger fra mejeriet. Derudover indkom en del illegale skrifter og andet materiale fra besættelsestiden. Endvidere har arkivet købt ca. 150 kopier af fæstebreve m.m. fra Nørholm vedr. arkivets dækningsområde.

Ved vort sædvanlige årsmøde holdt seminarielektor Verner Bruhn, Esbjerg, foredrag over emnet »Den glade fritid før i tiden«. Meget interessant. Desuden viste han en serie lysbilleder af de gamle gymnastikredskaber, dragter, opvisninger og gamle forsamlingshuse.

Arkivet deltog i en stor udstilling om besættelsestiden i Helle-hallen. I den forbindelse afholdtes et møde i Nordenskov skole, hvor Jørgen Bruun, Sig, fortalte træk fra besættelsestiden, og en stor udstilling var vist frem.

Et andet arrangement var »En tur langs Holme Å«, som fandt sted en skøn sommeraften, hvor rugen dræede. Vi samlede ved informationscentret ved Hovborg, og på hjemturen krydsede vi åen 10 gange. Ved et efterfølgende kaffebord fortalte Johannes Madsen om åen og dens betydning gennem tiderne.

I anledning af 100-året for oprettelsen af Nordenskov mejeri deltog arkivet i en udstilling i forbindelse med en jubilæumsfest, og arkivet deltog desuden i udfærdigelsen af et jubilæumsskrift.

I den sidste del af året har kræfterne været samlet om at fremskaffe og bearbejde stof til en større udstilling om emnet: »Fra hede til driftig by, Nordenskov gennem 100 år«.

Lokalhistorisk arkiv for Årre sogn

Toften 2, Årre, 6818 Årre.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Aksel Teglgård, Fyrrevænget 16, Årre, 6800 Varde.

Tlf. 05 19 22 36.

Befrielsesfestlighederne i anledning af 4.-5. maj samt afslutningen af for-eningskampagnen kom til at præge året 1985.

Arkiverne i Helle kommune var inddraget i planlægningen af festlighederne til minde om befrielsen i 1945, og de fik den særlige opgave at arrangere en udstilling. Der blev foranstaltet en indsamlingskampagne, som ikke gav overvældende mængder af det følsomme og vel også ret sparsomme materiale fra besættelsestiden. Men ved fælles hjælp fik vi arrangeret en anskuelig udstilling, der dannede en god ramme om festlighederne i Helle-hallen, hvor der blev vist udstillingen stor interesse. Den blev derefter vist på kommunens skoler. For arkivet i Årre gav arrangementet et afkast på »kun« 11 numre (illegalt materiale, rationeringskort, legitimationskort o.l.).

Foreningskampagnen er slut, og status må for vort vedkommende angives som et lidt vagt »nogenlunde tilfredsstillende«. Vi fik de væsentligste arkiver indsamlet/registreret, nemlig de, der virkelig har præget sognets liv. Enkelte måtte vi opgive at opspore. Kampagnen havde i øvrigt den gavnlige sidevirkning, at den gav anledning til afleveringer af andre arkiver, når man kom ud for at registrere/afhente.

Vort arkiv modtog i 1985 i alt 23 afleveringer, indeholdende 57 akter samt nogle billeder. Årets xeroxkampagne gjorde det muligt for os at få kirkebøgerne ført op til 1892, et godt arkiv for bl.a. slægtsforskere.

Vort traditionelle årsmøde i november havde højskolelærer Rich. Andersen, Askov, som hovedtaler. Emnet var »Danmark i 30'erne«. Vi kan stadig glæde os over god tilslutning til dette møde, der er et vigtigt forbindelsesled mellem arkiv og sogn.

Lokalhistorisk forening kan lige klare arkivets drift gennem normale kilder – kommunetilskud, kontingent – men milde og meget velkomne gaver fra Skads Herreds Brandkasses Fond gør det muligt for os at foretage nødvendige anskaffelser.

Efter deltagelse i registreringskursus og arkivkursus er vi gået over til det nye registreringssystem – dog ikke billedregistreringen.

Holsted kommune

Glejbjerg-Aastrup sognearkiv

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Olga Pedersen, Boldingvej 16, 6752 Glejbjerg. Tlf. 05 19 82 80.

Året var i Aastrup sognearkiv præget af foreningskampagnen, der tilførte arkivet en lang række ny afleveringer. I hele 1985 registrerede vi 92 afleveringer, og det må betragtes som et godt år for arkivet. Da vi ikke har egne lokaler, begynder pladsproblemet at blive påtrængende.

Af særlig interessante foreningsarkiver i Aastrup sogn kan vi nævne arkivet fra Bjøvlund-Aastrup plantage, der oprettedes i de store plantingsår, nemlig i 1874, og som har arealer beliggende i både Holsted, Vejrup og Aastrup sogne, samt de store mergelselskaber i begyndelsen af dette århundrede, der også omfatter flere sogne, og Glejbjerg elektricitetsværk fra 1916, der gennem en lang årrække havde mange andelshavere i Vejrup sogn.

Arkivet er også i det forløbne år blevet besøgt af mange slægtsforskere og andre med interesse for fortiden, ligesom Aastrup skole flere gange har sendt skoleklasser herud for at se billeder og høre arkivlederen fortælle.

I lighed med året før har vi sammen med det lokalhistoriske arkiv i Holsted udsendt et hæfte med billeder fra Holsted kommune. Hæftet var ikke den helt store salgssucces, hvor arkiverne overvejer at holde en pause i udsendelse af flere hefter.

Lederen af Aastrup sognearkiv, Olga Pedersen, udgav i oktober den første bog om Aastrup sogn: »Aastrup sogn fra enevælde til udskiftning«. Salget af bogen har været godt, og en fortsættelse er under udarbejdelse.

Lokalhistorisk arkiv for Holsted kommune

Vestergade 17, 6670 Holsted. Tlf. 05 39 20 10.

Åbningstid: Onsdag kl. 15.00-18.00, i perioden 1. oktober - 1. april tillige tirsdag kl. 19.00-21.00.

Leder: Chr. Carstensen, tlf. privat 05 39 22 59, træffes normalt i arbejdstiden på tlf. 05 39 20 66.

To aktiviteter har præget tilgangen af nye arkivlister i 1985, nemlig den nu afsluttede foreningskampagne og arrangementerne i forbindelse med 40-års dagen for befrielsen. Der har i det afvigte år været 212 afleveringer omfattende 1.003 akter, heraf alene 41 nye foreningsarkiver.

Foreningskampagnen var et initiativ, der har givet et godt udbytte for arkivet, idet vi har forøget foreningsarkivernes antal med ca. 100. Det skulle blot have været mulighed for at ofre mere tid på den personlige kontakt, idet det er på den måde, man får det bedste udbytte. Presseomtale, breve, brochurer og foredrag er godt og kan ikke undværes, men at stemme dørklokker giver bonus. Det er ikke hermed ment, at foreningskampagnen skulle strække sig over længere tid, men man skulle selv have disponeret sin tid bedre.

Foreningskampagnen bragte foruden de normalt kendte foreninger også arkivalier fra en række politiske foreninger og fagforeninger, men det der her bør nævnes er Malt Herreds Brandforsikring, som blev stiftet i 1844 og som også dækker dele af sognet udenfor Malt herred. Dette arkivs protokoller kan give mange interessante oplysninger.

40-års dagen for befrielsen gav alene godt 20 afleveringer, og man er vidende om, at der endnu ligger mange ting ude ved folk. I forbindelse med denne dag havde arkivet arrangeret en velbesøgt udstilling på biblioteket, endvidere havde arkivet i forbindelse med festen den 4. maj, hvor der var samlet ca. 500 personer i Holsted-hallen, et indslag med lysbilleder og foredrag. Endelig udgav arkivet i samarbejde med en lokal bogtrykker en mindre bog: »Holsted kommune – besættelsestiden« med forskellige artikler om modstandsbevægelsen, vagtværn, nedstyrkede fly og hvad der ellers skete under krigen i Holsted kommune. Bogen er blevet solgt i godt 500 eksemplarer.

Arkivet har udover dette haft fire arrangementer med ca. 150 tilhørere. Møderne var som tidligere arrangeret af de lokale foreninger, og programmet var foredrag om den pågældende egn efterfulgt af lysbilleder.

På arkivet har man registreret ca. 50 besøg, men tallet er betydeligt større, snarere 150-200. Arkivet har nu fast åbent fem timer om ugen i vinterhalvåret og tre timer egentlig i sommerhalvåret. Den udvidede åbningstid i vinterhalvåret har indtil nu kun været benyttet lidt.

Udover bogen om besættelsestiden har man skrevet et hæfte i anledning af Hovborg Borgerforenings 75-års jubilæum og et om Føvling forsamlingshus, der har bestået i 80 år. Endelig har arkivet i samarbejde med Aastrup sognekirke udgivet en ny billedbog, der behandlede tidligere tiders landbrug og skovbrug, som var hovederhvervet her i kommunen. Bogen er desværre ikke gået så godt som den første billedbog, der blev solgt i 800 eksemplarer, men man er indstillet på gennem en særlig salgsindsats at få lageret tømt, således at der kan blive økonomiske basis for en ny bog til efteråret.

Ribe kommune

Jernved sognekirke

Jernved andelskasse, Gørdingvej 11, Jernvedlund, 6771 Gredstedbro.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Hans Otto Kristensen, Vestergade 47, 6771 Gredstedbro.

Tlf. 05 43 10 80.

I 1985 er der registreret 13 afleveringer – og af særlig historisk interesse kan nævnes arkivalierne fra Gredstedbro Andelsmejeri, bestående af protokoller og regnskaber fra starten i 1911 til dens ophør som andelsmejeri i 1984.

Der har ingen udstillinger været afholdt i afvigte år, men en del forespørgelser fra såvel indensogns som udensogns er blevet besvaret. Foreningskampagnen som nu er afsluttet – har i vort område resulteret i, at 25 foreningsarkiver er blevet registreret.

Ribe kommune har ydet et tilskud til arkivarbejdet på 3.000 kr.

Ribe lokalhistoriske arkiv

Giørtzvej 3, 6760 Ribe. Tlf. 05 42 17 00.

Åbningstid: Mandag-torsdag kl. 10-19, fredag kl. 10-20 og lørdag kl. 10-14 (bibliotekets åbningstid), dog helst efter forudgående aftale.

Leder: Bibliotekar Susanne Benthien.

I 1985 fik arkivet 97 afleveringer, heraf 215 billeder, 2 videobånd fra Ribe-revyen 1983, 420 protokoller, hvoraf de 110 er fra Ribe Andelsmejeri og de 226 er skoleprotokoller. Desuden indkøbtes der løbende bøger til arkivet over bibliotekets bogkonto, så bogbestanden nu er på ca. 1.000 bind.

Vi har haft omkring 100 henvendelser og besøgende på arkivet alene, men desuden bruges arkivet også i det daglige biblioteksarbejde – og omvendt.

I slutningen af 1985 begyndte vi at inddrage en vægplads overfor bibliotekets skranke til små, løbende udstillinger. Vi lagde ud med at hænge noget meget blandet materiale op for at vise spændvidden i arkivalierne, så fulgte forskelligt foreningsmateriale, tekst og billeder om vinterlivet i Ribe, og ved juletid viste vi et lille udvalg af gamle julekort fra byen. Disse små udstillinger skiftes ud ca. hver 3. uge og bliver ivrigt studeret og kommenteret af bibliotekets lånere. Naturligvis arrangerede arkivet også en udstilling i anledning af befrielsen 1945.

Og så fik vi et af arkivets klenodier tilbage, »Ligbærerlaugets« medlemsprotokol fra 1659-1703, der som elevopgave på Konservatorskolen i København var blevet fint repareret og nyindbundet.

Desværre har vi måttet aflevere en del kommunalt materiale fra et privatarkiv til Landsarkivet i Viborg, hvor det åbenbart hørte til.

Foreningskampagnen gav naturligvis en del materiale, men desværre ikke så meget, som vi havde håbet på, i betragtning af, at der i tidens løb har eksisteret så umådelig mange foreninger i Ribe. Da vi imidlertid kun er to medarbejdere på arkivet (1/2 kontorassistent samt en bibliotekar nogle timer ugentlig), bliver der aldrig tid og kræfter til opsøgende arbejde. Vi må blot håbe på, at meget af det materiale, der måtte ligge rundt omkring, vil indgå til arkivet som naturlige afleveringer.

Et af udstillingsbillederne: Bispegade skoles elever og lærere foran en sneskulptur (Ribe lokalhistoriske arkiv).

Historisk Arkiv i Seem Sogn

Seem-Varming skole, Skallebæk, 6760 Ribe.

Åben i skoletiden eller efter aftale med lederen.

Leder: Søren Mulvad, Seem-Varming skole, 6760 Ribe.

Tlf. 05 44 11 77.

Det er forbavsende, hvor mange papirer, der endnu ligger hos private folk fra sognekommunernes tid. Hertil har der i dette år været ni afleveringer, bl.a. snekongeprotokol og regnskaber fra den lokale sygekasse. Mere er formodentlig i vente. Desværre har der været et par forsinkede afleveringer af foreningsarkivalier, de nåede altså ikke med i amtsregistraturen.

15 personer har besøgt arkivet, to historikere har arbejdet med arkivets materialer i mange timer, og deres resultater forventes senere indlemmet i samlingen. Arkivet har stået for to arrangementer. Her har været hjemstavnsaften, som blev besøgt af 30 personer, hvor jeg fortalte om en landarbejderfamilie fra 1850 til 1945 (familien Maimburg), og efter kaffebordet læste jeg tingsvidnet fra 1721 om stormflodens hærgen i enge, marker og huse. Det er stof til eftertanke, for trods kote-kort kniber det med at tro på, at vandet virkelig *kan* nå helt herind. Ved hjemstavnsaftenen var der en lille udstilling af otte foreningsfaner fra sognet. Det var festligt at se dem foldet ud. Nogle havde ikke været fremme i lyset i over 50 år.

I sommer var der en vandretur omkring Munkesø med 20 deltagere, men det var lige efter et voldsomt regnskyl, derfor så få deltagere.

Der er nu indkøbt registreringsmateriale til samlingerne, og jeg håber at komme i gang med registreringen snart. På arkivets vegne har jeg været med-initiativtager til udgivelse af et kvartalshefte om aktiviteter i sognet, »Byhornet«. Endelig har jeg taget udskrifter af Lustrup birketings justitsprotokoller 1706-1812, som findes på mikrofilm. Det blev til ca. 500 oplysninger og sagsreferater i vinterens løb. Et meget fornøjeligt arbejde, der har givet godt indblik i, hvad der optog sindene i det 18. århundrede. Foruden registrering af arkivet er det meningen, at der skal tages hul på ejendomshistorien. I den anledning planlægges en indsamlingskampagne af gamle gård- og husfotos.

Vilslev sognearkiv

Kongeådal skole, Kongeådal 17 B, 6771 Gredstedbro.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Harry Thomsen, Sønderbyvej 15, Vilslev, 6771 Gredstedbro.

Tlf. 05 43 12 59.

Foreningskampagnen resulterede i oprettelse af arkivet. I forvejen var der indsamlet meget, specielt foreningsarkivalier. Dette materiale er nu registreret og arkiveret. I 1985 og tidligere er der indkommet 29 afleveringer, der er registreret i ca. 45 arkivfondsnumre.

Varde kommune

Alslev sognearkiv

Thueslund, Alslev, 6800 Varde

Åbningstid: Mandag 19.30-21.30.

Leder: Agnes Jensen, Korshøjvej 9, Alslev, 6800 Varde.

Tlf. 05 26 90 97.

I 1985 havde vi et meget tilfredsstillende besøgstal, i alt 80 fordelt på enkeltpersoner, smågrupper og skoleklasser.

Af afleveringer var der i alt 40, bestående af bl.a. foreningsprotokoller, skøder, kort og andet skriftligt (Spangsberg-slægten), samt nogle bånd og video. Endvidere mange enkelte fotos, tilligemed en 82-årigs beretninger om bagning og ildens behandling i gamle dage (fra Nationalmuseet).

Billum lokalhistoriske arkiv

6852 Billum.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Gunhild Jeppesen, Kirkebyvej 17, 6852 Billum. Tlf. 05 25 82 41.

Der har i 1985 været otte afleveringer. De indeholdt bl.a. billeder, breve avisudklip, bøger, skudsmålsbog samt forskellige dokumenter. Arkivet har desuden indkøbt bøger udgivet af historisk samfund.

Vi deltog ved husholdningsforeningens og husflidsforeningens årlige udstilling af håndarbejde og sløjd. Vi havde en stand, hvor vi ved hjælp af snak, billeder og andet materiale gjorde opmærksom på arkivets eksistens. Der var interesse for os og gode muligheder for kontakter til folk.

Arkivet havde skolens 7. klasse på besøg en times orientering om lokalhistorie.

Horne sognearkiv

Åbningstid: 1. fredag i hver måned kl. 15-17.

Leder: Hans Pallesen, Porsevej 8, Horne, 6800 Varde.

Tlf. 05 26 02 42.

I det forløbne år har det været billeder der har udgjort den største tilvækst, men ellers har vi modtaget forretningskassebøger og foreningsprotokoller samt avisomtaler, i alt 17 afleveringer.

Der er jævntligt besøg på arkivet.

Janderup lokalhistoriske arkiv

Biblioteket, Vesterled 46, 6851 Janderup. Tlf. 05 25 85 45.

Åbningstid: September-april hver onsdag kl. 19-22. De øvrige måneder første onsdag i hver måned kl. 19-22 eller efter aftale med lederen.

Leder: Svend Holm, Vesterled 103, 6851 Janderup. Tlf. 05 25 80 12.

Foreningskampagnen har naturligt givet en del aktivitet, men ikke resulteret i de store landvindinger på området, da sognet nærmest forud var støvsuget for foreningsarkiver ved indsamlingen af materialet til »Jande-

rup-Billum sogne«. Enkelte supplerende ting er dog kommet frem. Enkelte større arkiver er kommet til ved gårdsalg og dødsfald. Arkivets store samling af konfirmandbilleder er nu blevet komplet fra 1917 til i dag. Af de i skolens festsal allerede ophængte billeder har 62 desværre måttet nedtages og omfotograferes. Ved nyophængning i 1985 med en mappe med navnene på 99% af konfirmanderne er det en seværdig samling. Det kan nævnes, at arkivet har været med til at finde materialer og billeder brugt til egnesspillet: »Tider og Utider« opført af »Syvkanten« i vinteren 1985/86.

Thorstrup sognearkiv

Thorstrup skole, 6800 Varde.

Åben efter aftale med lederen.

Leder: Kjerstine Kristensen, Nedrevej 16, Yderik, 6800 Varde.

Tlf. 05 26 44 43.

Arkivet har i det forløbne år modtaget forskellige foreningsarkivalier i forbindelse med foreningskampagnen. Desuden kan nævnes et omfattende billedmateriale fra bygningen af Karlsgårdeværket, taget af en ingeniør ved arbejdet, regnskabsmateriale fra S.A.E.F. og et par bånd, bl.a. med beretninger fra gamle lærere i sognet.

Vi har benyttet os af landsarkivets kopieringskampagne og fået det kirkebogsmateriale hjem vi manglede, så vi nu har kopi af kirkebøger fra 1734 til 1870. Arkivet har haft en deltager til registreringskursus i Varde.

Varde lokalhistoriske arkiv

Rådhuset, Torvet, 6800 Varde. Tlf. 05 22 37 74.

Åbningstid: tirsdag 9-12 samt efter aftale med lederen.

Leder: Rita Chirstensen, Pramstedvej 29, 6800 Varde. Tlf. 05 22 07 82.

Ved udgangen af 1985 kunne arkivet se tilbage på et meget travlt år. Foreningskampagnen gav en stor tilgang og en meget stor kontakt udadtil, så den var værdifuld på mere end en måde. Der blev udført et stort opsøgende arbejde, og vi synes selv, at resultatet blev godt.

Der er i 1985 tilgået arkivet i alt 184 afleveringer mod 82 året før.

I 1983 havde vi udarbejdet en registratur over det materiale, der blev overdraget arkivet ved H. K. Kristensens død. Heri var bl.a. 76 bøger og hæfter med H. K. Kristensens håndskrevne optegnelser fra hans mange besøg på arkiver, biblioteker m.v., i alt ca. 11.500 sider historiske optegnelser vedrørende Sydvestjylland. Tilbage var at skaffe en »indgang« til alle disse værdifulde optegnelser. Dette arbejde er nu tilendebragt, idet en af arkivets medarbejdere, Anton Torngaard, har udfærdiget et kartotek over indholdet, så det nu er let tilgængeligt – et enormt stort arbejde, som er blevet til ca. 17.000 kartotekskort. På mange af kortene er der adskillige henvisninger.

I forbindelse med forarbejderne til en nyere Varde Bys historie har der været ansat en langtidslidig hos en af bogens forfattere. Hun udarbejdede på grundlag af folketællingerne EDB-udskrifter for årene 1850, 1860,

1870, 1880, 1890 og 1901. Vi har fået overladt disse udskrifter og er således i besiddelse af komplette folkeregistre for købstaden for disse år.

I samme forbindelse har vi erhvervet kopier af årsberetninger for Varde toldsted i årene 1848-1913. De giver et fortrinligt billede af byens udvikling inden for handel, håndværk og industri.

Besøgstallet har været væsentlig større end de foregående år, såvel skoleklasser som klubber har besøgt arkivet. Endelig har arkivlederen holdt flere foredrag i foreninger og klubber. Ved arkivets årsmøde eller generalforsamling i maj 1985 holdt museumsinspektør Manøe Hansen et foredrag om »En vandring langs Varde å«. Der var god tilslutning, og man fik ved samme lejlighed en del nye medlemmer til arkivets støtteforening.

Vejen kommune

Lokalhistorisk arkiv for Vejen kommune

Østergade 2, 6600 Vejen. Tlf. 05 36 35 99.

Åbningstid: Mandag-torsdag kl. 10-16, onsdag yderligere til kl. 17.30.

Leder: J. Wilh. Rasmussen.

Aktiviteter: 40-året for 5. maj prægede arkivets arkiviteter allerede fra årets begyndelse. Et »5-maj-udvalg« var nedsat på daværende borgmester, fru Lis Aaltonen's initiativ, med skoledirektør Bent Valentin Jensen og arkivlederen som ledere. De opfordrede følgende til at være med: amtscentralens leder, Marius Winther, skolebibliotekskonsulent Benny Birger, bibliotekar A. C. Præstholm. Man udsendte opfordringer til foreninger

Tyske tropper forlader Vejen den 6. maj 1945 (Lokalhistorisk arkiv for Vejen kommune).

og andre om at arrangere eller deltage i arrangementer omkring 5. maj. Forfatteren Ole E. Christiansen («Krigen der aldrig kom») indvilgede i at lave manuskript og drejebog til et videobånd der hedder »Vejen besat og befriet«, hvortil arkivet gennem annoncering skulle samle billedmateriale. Amatørskuespillerne »Studio 73« medvirkede til en fremstilling af den triste episode ved Skodborghus, hvor 2 frihedskæmpere blev dræbt, og amtscentralen i Vejen ydede det tekniske arbejde. Båndet blev udsendt til alle skoler i Vejen kommune og blev fremvist omkring 5. maj og i tiden kort efter, dels offentligt i bibliotek, museum og arkiv, dels ved flere mindefester for 5. maj. Båndet er stadig til låns for alle interesserede og kan lånes på Vejen amtscentral, Vejen bibliotek og arkivet (VHS-cassette). Til disse arrangementer og til videobåndet bevilgede Vejen byråd et 5-cifret beløb. Alle deltog uden honorar, også forfatteren, der virkede som instruktør. Mange aktive modstandsfolk lod sig interviewe af Ole E. Christiansen og Svend Lunde, og den sidste tyske kommandant, Eberhard Steym, Stuttgart, der vandt respekt og beundring for sin humane optræden i flere farlige situationer – elev på Askov højskole i 1947-48 – kom til Vejen i den anledning og lod sig interviewe på »åstederne«. Arkivets annoncering efter minder fra den tid gav et voldsomt resultat, illegale blade, RAF-nedkast, rationeringsmærker, fotos m.m. strømmede ind og er enten blevet deponeret eller kopieret og returneret. Ca. 40 plancher med lokale fotos fra dengang fyldte arkivets opslagstavler, og over tusind personer, deriblandt skoleklasser med lærere besøgte udstillingen, ligesom der har været udlån af diverse materiale til en del skoler.

Derefter fulgte en udstilling af fotos vedr. foreninger og deres aktiviteter og der udsendtes breve til alle foreninger i Vejen kommune. Arkivet har nu arkivalier fra 241 foreninger.

Samtidig med disse kampagner er der løbende indleveret mange større eller mindre forretnings- eller privatarkiver, i alt 120 større afleveringer med mange numre.

Aktivlederen har gennem året medvirket ved, eller har arrangeret forskellige møder, således nogle af de førnævnte 5.-maj møder, forevist videofilm i Malt Herreds Husholdningsforening, arrangeret udstilling til Veerst skoles nedlæggelsesreception, deltaget sammen med Brørup og Holsteds arkivledere, Holger Nielsen og Chr. Carstensen, ved en hjemstavnsaften i Foldingbro for Holsted-Brørup-Vejen Landbougdom, arrangeret udstilling i Andst forsamlingshus i anledning af 100-års festen, arrangeret hjemstavnsaften i Gamst, vist egne lokalt optagne tonefilm ved adventsmøde i Andst (tilskud til film modtaget fra Sparekassen Sydjylland i Andst og Andst Borgerforening), ledet kursus i slægtshistorie og skriftlæsning i arkivet med 13 elever. Pensioneret viceskoleinspektør Svend Lunde og fhv. gårdejer Halfdan Østergård m.fl. har været ude med arkivets båndoptagere og haft samtaler med ældre borgere i henholdsvis Vejen og Andst.

Indleverede arkivalier fra hele kommunen er efter registrering anbragt i sognearkiverne i Bække skole, Andst skole eller Gesten skole, hvor lærer

Kjeld Jensen passer arkivet, for Malt, Vejen og Læborg sognes vedkommende i Østergade 2 i Vejen – alt efter arkivaliernes tilhørsforhold (proveniens). Endelig skal nævnes, at takket være en eller to flinke hjælpere (jobspost) har disse aktiviteter været mulige.

Ølgod kommune

Ansager lokalhistoriske arkiv

Præstegårdsvej 5, 6823 Ansager.

Åbningstid: Onsdag kl. 19-21.

Leder: Alfred Olesen, Mølbyvej 12, 6823 Ansager. Tlf. 05 29 71 98.

I 1985 har vi ikke fået ret meget ind i arkivet, for vi har prøvet på at få bogen færdig med gamle billeder fra Ansager og fået folketællingslisterne og kirkebøgerne indbundne.

Der er kommet foreningsprotokoller fra Kærbæk Skytte-, Gymnastikforening og Idrætsforening. Kvie by's Andels Transformatorforenings forhandlingsprotokol og medlemsprotokol. Ansager El protokol 1907-1929 og medlemsprotokol 1928-1949.

Desuden har vi fotograferet smed Chr. Christensens værksted i Ansager med alle redskaber, inden smedien blev lukket og solgt.

Vi arbejder stadig med at få et nyt lokale på skolen, men vi synes, at det lokale kommunen har stillet til rådighed er for brandfarligt, men vi håber at finde en løsning i nær fremtid.

Vi kan se i vores besøgsprotokol, at der er kommet en del besøgende året igennem, men ikke alle husker at skrive sig i bogen.

Tistrup-Hodde sognearkiv

Tistrup skole, 6862 Tistrup.

Åben efter altale med lederen.

Leder: Børge O. Andersen, Søparken 20, 6862 Tistrup.

Tlf. 05 29 90 65.

Der er i Tistrup-Hodde området fundet egnede lokaler og en kreds af interesserede personer, så arkivet nu kan flytte »hjem« igen. Det sker en af de første dage i 1986. Arkivet blev flyttet til Ølgod i 1984, da der på det tidspunkt ikke fandtes hverken egnede lokaler eller interesserede personer til at videreføre arkivarbejdet efter afdøde Kristian Håhr.

Arkivet bliver indrettet i den tidligere skoleinspektørbolig ved Tistrup skole, lokalerne er velegnede som arbejdsrum og opbevaringslokaler for arkivet, men størrelsesmæssigt har vi ikke muligheder for afholdelse af udstillinger og lignende, det håber vi på der vil blive muligheder for på et senere tidspunkt, ligeledes er vi endnu ikke færdige til at have faste åbningstider.

Der er tilgået arkivet forskelligt materiale, hovedsagelig i forbindelse med foreningskampagnen, men vi er nok kommet med i arbejdet på et for sent tidspunkt til at vi kan få fat i alle foreningsarkiver der ligger i området, ihvertfald i første omgang.

To medarbejdere fra arkivgruppen har deltaget i et meget veltilrettelagt registreringskursus, arrangeret af lokalhistorisk arkiv i Varde.

Arkivgruppen satser i første omgang på at få sig installeret og lære arkivet rigtigt at kende. Vi har det indtryk, at beboerne i området er glade for at arkivet er kommet »hjem« igen og viser interesse for det.

Skovlund sognearkiv

Solbakken 2, 6823 Ansager.

Åben: Mandag kl. 19-21 og efter aftale med lederen.

Leder: Kaj Knudsen, Ansagervej 20, 6823 Ansager. Tlf. 05 29 20 70.

Historiske øjeblikke er altid af betydning. For den der arbejder med historie registreres de med særlig interesse, men for et historiske arkiv, der næsten kan siges at opleve dem i dobbelt betydning, er de simpelthen uvurderlige.

I Skovlund har vi i 1985 haft en sådan oplevelse. – Vi fik »foden under eget bord« – eller sagt mere tydeligt, vi fik egne lokaler at råde over.

I arkivets levetid har vore samlinger haft til huse privat og udenfor sognet. Det var besværligt og lidet betryggende. Men ved kommunal velvilje og ved et enestående held er vi nu så lykkelige at råde over et ca. 100 m² stort lokale midt i byen. Vi har egen indgang med separat toilet, et udstillingslokale på ca. 60 m², et arbejdsrum på næsten 25 m² samt birum og en 4 m⁴ stor brandsikker box. Her har vi nu indrettet os.

Der er stor folkelig interesse for arkivet, der nu kan beses ved faste ugentlige åbningstider. Vi har haft besøg af repræsentanter for flere arkiver, der gerne har villet se vore vilkår.

Vores skole benytter arkivet flittigt, og vi har mulighed for at arrangere mindre udstillinger, som pirrer interessen.

Der har været tid til at foretage indsamling af stof i årets løb, og foreningskampagnen har vel nok givet årets største tilskud af arkivalier. Vi har nu registreret 62 foreninger i sognet.

Ølgod-Strellev lokalhistoriske arkiv

Kulturhuset, Vestergade 5, 6870 Ølgod. Tlf. 05 24 50 11, lokal 5.

Åbningstid: Hver tirsdag kl. 14.30-17.00.

Leder: Nich. Riis, Bakkevej 17, 6870 Ølgod. Tlf. 05 24 56 51.

I det forløbne år blev der, som følge af den nu afsluttede foreningskampagne, afleveret en del arkivalier fra både nedlagte og stadig eksisterende foreninger, ligesom vi har tilsagn om afleveringer på et senere tidspunkt.

Der er i det forløbne år modtaget ca. 76 numre af forskellig art, eksempelvis kan nævnes regnskaber og forhandlingsprotokoller fra et forsamlingshus, som stadig fungerer. Disse arkivalier omfatter såvel beslutningen om opførelsen af forsamlingshuset, omkostningerne i forbindelse hermed, og gennem forhandlingsprotokollen fås et indtryk af de ting der er foregået af såvel kulturel som selskabelig art i det lokale område.

Et hold lærere har, foruden andre ting, anvendt ovenstående materiale

til udarbejdelse af en arbejdsmappe til brug ved undervisning i kommunens skoler.

Imod årets slutning tilkendegav arkivets mangeårige leder, Niels Mikkelsen, at han gerne ville aflastes for noget af arbejdet. I den anledning har der fundet en omrokering sted, men lykkeligvis er Niels Mikkelsen stadigvæk med i vores arkivgruppe, hvorfor vi fortsat trækker på den store erfaring, han sidder inde med.

Sammen med de andre lokalarkiver i vor ret udstrakte kommune er der etableret et udvalg, bestående af arkivlederne. Formålet er at få udbygget samarbejdet imellem arkiverne.

Registre 1984-85-86

Ved Gordon A. Larsen og Hans Jørgen L. Larsen

Personregister

- Abitz, Erik, arkitekt, s. 532
Absalon, s. 337
Agerbæk, Kirsten, s. 466-467
– Peter, læge, s. 466
Agersnap, Terkel, gdr., s. 584
Andersdatter, Anne, s. 79
– Benidt, s. 135
– Sophia, s. 82
Andersdotter, Kirsten, s. 78
Andersen, Christen,
 skrædder, s. 150
Andersen, David, s. 76f
– Gert, graver, s. 74f, 88f
– H. C., digter, s. 197
– Jes, Chr., s. 76-79, 98
– Lambert, s. 21
– Niels, s. 399
– Niels Chr., s. 23
– Peder, s. 138
– Peder, skipper, s. 145
– Poul, s. 11
– Poul, s. 447
– Severin, s. 23
– Søren, garver, s. 83
– Søren Peder, daglejer,
 s. 9-25
– Terkel, præst, s. 653
– Valdemar, s. 467
– Aage, s. 546
Andersson, Christen, snedker,
 s. 139
Arnfred, J. Th., forstander,
 s. 453, 597
Asch, sognepræst, s. 84-88
Astrup, Frede, lærer, s. 512
– Gerda, s. 512
– Ingeborg, s. 512f
– Magne, s. 509-529
– Marie, s. 512
– Tage, s. 512f, 518, 527
August af Sachsen, storfyrste,
 s. 650
Bagge, Søren, sognefoged,
 s. 48
Baggesen, Jens Lauridsen,
 rådmand, s. 138
– Jens Nielsen, s. 133
– Peder Jensen, s. 136f
Baggesdatter, Ingeborg,
 s. 136
Bakkensen, Niels, s. 397
Bandsberg, Jens Simonsen,
 gdr., s. 90,99
– Peder Christensen,
 karetmager, s. 99f
Bastrup, A. K., købmand,
 s. 121
Baun, Anton, s. 373
– Kræn, s. 377, 382
– Niels Peder, gdr., s. 386
Bech, Jens, s. 590
– Niels, s. 593
Beck, Niels, s. 381
Bedham, englænder, s. 115
Begtrup, G., prof., s. 236, 644
Bennike, V., general, s. 436
Berggreen, præst, s. 512
Bernhard, gejstlig, Varde,
 s. 312, 321
Bertelsen, P., barber, s. 564
– Rasmus, s. 387
Besiakov, Salli, arkitekt, s. 625-642

- Besekow, Sonja, s. 216
 Birkedal, Vilhelm, s. 62
 Bjerre, ingeniør, Askov, s. 590ff
 Bjerrum, Søren,
 herredsfoged, s. 348
 Bjørnboe, inspektør, s. 611
 Bloch, biskop, s. 101
 – Kirstine, s. 44
 P. O., præst, s. 555
 Blok, Terman, s. 511f
 Blom, Morten, s. 133
 Boesen, Søren, s. 144f
 Bolding, murer, s. 592
 Boosen, Bernt, kannik, s. 322
 Borch, Christen Pedersen,
 gårdejer, s. 150
 Bormann, major, s. 400
 Bornholdtz, Chr. Frieder,
 organist, s. 138
 Boyesen, Thue, s. 90
 Brandt, Hans, s. 133
 Breum, degn, s. 102
 Brink, Marie Dorthea
 Hansen, s. 94
 Brinkmann, Cathr. Elisabeth,
 s. 83
 Brorson, H. A., biskop, s. 348
 Bruhn, Rudolf, lærer, s. 202
 – Verner, sem. lektor, s. 453
 Bruun, lærer, s. 574
 – Andreas Andreasen,
 købmand, s. 135
 – Sophia Dorthe, s. 136f
 – Marie, s. 571
 Brøndum, Ingeborg
 Jensdatter, s. 135
 Brønse, Anders, boelsmand,
 s. 150
 Bukh, Peder, forstander,
 s. 582f
 Bundgaard, Anders,
 billedhugger, s. 192
 Bune, Bertha, s. 119
 – Carl, s. 121
 – Jens, s. 121
 – John James, s. 126
 Mary Ann, s. 110, 118-119,
 125
 – Robert Thomas, s. 109
 – Thomas, slagter, s. 107-129
 – William Henry, s. 107
 Busk, Karen, s. 399
 Bønlykke, Ingv., lærer, s. 581
 – Johanne Søndergaard,
 s. 581
 – Karl Johannes, s. 581
 Bøtker, Johan, hører, s. 135
 Carstensen, Cornelius,
 s. 66-68, 70
 – Søren, s. 102
 Christensdatter, Anne, s. 150f
 – Cathrine, s. 159
 Christensen, arkitekt, Elbæk,
 s. 566
 – Christen, s. 99
 – Christen, fæster, s. 348
 – Christen Pedersen,
 bygmester, s. 373
 – Didde, s. 200f
 – Ellen, s. 390
 – Iver, smed, s. 401
 – Jens Lambert, murer,
 s. 200
 – Lars, gårdm., s. 151
 – Magrethe, s. 161
 – Mogens, lærer, s. 402f
 – Niels, grd., s. 78f, 90
 – Niels, s. 22f
 – P., s. 579
 – Peder, karetmager, s. 99
 Simon, s. 90
 – Søren, s. 394f
 – Th., slagter, s. 119f, 125

- Thomas, s. 154-164
- uddeler, Lindknud, s. 198
- Christian d. III, s. 295, 304
- Christian d. IV, s. 316
- Christoffer d. I, s. 316
- Clausen, førstelærer, Nr. Nebel, s. 609, 620
- Colborg, Jørgen, s. 12
- Colding, Jørgen Hansen, købmand, s. 140
- la Cour, Poul, prof., s. 588f

- Dalgas, E. M., s. 191f
- Dahlholm, P., fotograf, s. 550
- Delcomyn, Fr., s. 122f
- Dewing, general, s. 436
- Dragsbo, Peter, museumsinspektør, s. 530-543
- Drejer, C. E. H., præst, s. 148

- Egholm, Mads, mælkehandler, s. 513
- Ehrenfeld, Stephan, s. 343-345, 347, 349f
- Elbo, Søren Hansen, lærer, s. 373
- Eleonora, dronning, s. 320
- Ellekilde, H., s. 366
- Eller, Edv., præst, s. 560f, 572, 576
- Ellkier-Pedersen, Sigv., s. 344
- Endorph, Kirsten Sophie, s. 147
- Peder Nielsen, grd., s. 147
- Endvoldsen, Peder, møller, s. 148
- Engel-Jensen, M., præst, s. 572
- Engels, Friederich, s. 107
- Erik Klipping, s. 316
- Erik Menved, s. 316

- Eske-datter, Dorthe, s. 102f
- Eskesen, Banned, grd., s. 386
- Morten, lærer, s. 374
- Eskild, ærkebiskop, s. 330
- Estrup, J. B. S., konsejlspræsident, s. 154ff
- Evendorph, Morten Henrichsen, forst., s. 139

- Feilberg, H. F., s. 367f
- Fenger, Niels, forfatter, s. 219
- Finnerup, Anders, s. 38-44
- Finsen, Niels, s. 511
- Fisker, kaptajnsløjtnant, s. 431
- Foersom, Peter, skuespiller, s. 643
- Fog, Jørgen Lauridsen, præst, s. 139
- Fogh, Hans, ridefoged, s. 347
- Forsberg, tømrer, s. 61
- Forum, J. C., fotograf, s. 118f
- Frandsen, Ane, s. 389
- installatør, Askov, s. 592
- Jakob, s. 371f, 374, 395
- Line, s. 379
- lærer, Vittrup, s. 186, 190
- Ole, s. 76f
- Frederik d. IV, s. 130, 316, 343
- Frederiksen, forstander, Assersbølgård, s. 198f
- Ane, s. 172
- Bendix, s. 172
- Cecilie, s. 172
- Nielsine, s. 172
- Søren, s. 172
- Freiberg, Michael Constantin, oberstløjtnant, s. 325f
- Frick, S., s. 124
- Friis, Cecilie, s. 140
- Jens Chr. Jensen, s. 405

- Laurits Mortensen, byfoged, s. 135
- Mads Pedersen, rådsmedlem, s. 136
- Nanna, lærer, s. 574
- From, Joachim, s. 83
- madam, s. 81
- Rasmus, skriver, s. 82
- Futtrup, skolebestyrer, s. 608
- Fyns, Anne Pedersdatter, s. 135
- Gadbjerg, Jens Stephansen, degn, s. 343-352
- Ganelon, fransk sagnhelt, s. 339
- Gasse, Hans Nielsen, skomager, s. 138
- Graversen, Valdem., stålværksarb., s. 222
- Grinder-Hansen, P., s. 166
- Grove, Oliane, s. 404
- Grundtvig, N. F. S., s. 444f
- Svend, s. 367
- Grønland, David, s. 467
- Guldberg, Anne Marie, s. 187
- Gundersen, Ole, s. 66
- Güthausen, Apellone, s. 135
- Balthazart, s. 135
- Hahme, kredslæge, Skjern, s. 424
- Hammer, Jens Chr., præst, s. 101ff
- Ole Faber, s. 90
- Hanneken, von, general, s. 223
- Hans, konge, s. 316
- Hansen, Andreas Chr., s. 392
- A. M., købmand, s. 120
- Anna, s. 59
- Anton, s. 395f
- Caroline, s. 194ff
- Christen, gårdejer, s. 159
- Chr., Bolding, s. 347
- Chr., snedker, s. 54
- Hans, Henne, s. 66
- Hans, Janderup, s. 382
- Hans I., skolebestyrer, s. 610
- Hans Peder, karl, s. 12
- Hans Peder, husmand, s. 390
- Iver, s. 94
- Jens P., distriktslæge, s. 45-63
- Jeppe, s. 21
- Johs. Aksel, s. 377
- Jørgen Chr., s. 66
- Jørgen, s. 140
- Judith Kirstine, s. 84
- Karen, s. 66
- Kathrine Elisabeth, s. 61
- Kim H., s. 64-72
- Kristian J., s. 402
- K., direktør, s. 412
- Margrethe, lærer, s. 583
- Mette, s. 145
- Niels, s. 345f
- Niels Mortensen, s. 555
- Niels Peder, sognefoged, s. 15, 22
- Niels Theilgaard, s. 62
- Ole, s. 367
- Peder, degn, s. 148
- Peder, s. 145
- Peder, gårdejer, s. 66
- Peder Holden, bygmester, s. 61, 666-669
- Peter, brændevinsbrygger, s. 61
- Sara Caroline, s. 59, 61-63
- Søren Bagge, sognefoged, s. 47
- Thorvald, s. 392

- Thyssen, gårdejer, s. 198
- Viggo, præst, s. 190, 196f
- Harben, B., London, s. 123f
- Haustrup, H., købmand,
s. 120
- Heegaard, Anker, s. 124
- Heiring, Grete, s. 216
- Helms, provst, s. 387
- Hendriksen, Knud, forfatter,
s. 222
- Henningsdatter, Gertrud, s. 400
- Henriksen, Gerhard, hertug,
s. 316
- Hermansen, Victor,
museumsinspektør, s. 166f
- Hins, Sigv., maler, s. 35
- Hitler, Adolf, s. 418, 604
- Hoffmann, generalløjtnant,
s. 416
- Holm, Svend, gårdejer, s. 97
- Hostrup, J. C., digter, s. 197
- Hultmann, Alexander, maler,
s. 61
- Sara Caroline, s. 59, 61-63
- Hume, E. R., s. 122
- Høj, N. N., dyrlæge, s. 556,
559, 562, 564f, 567, 570
- Høy, Chr., s. 160
- Høyen, N. L., s. 466

- Ingemann, B. S., digter,
s. 518, 523
- Ipsen, L. G., oberstløjtnant,
s. 203-230, 420-441,
625-642
- Iversen, Bodil Kirstine, s. 23
- Ernst, s. 216
- Hans, s. 399
- H. M., s. 366ff, 379, 405
- Hans Marinus,
folkemindesamler, s. 94
- Harald, lærer, s. 183-202

- Jacobsen, Svend, præst, s. 579
- Jellicoe, eng. admiral, s. 527
- Jensdatter, Birte, s. 90
- Botille, s. 26, 33
- Dorethe, s. 90
- Ingeborg, s. 135
- Kirsten, s. 90
- Maren, s. 135, 139f
- Marie Elisabeth, s. 26ff
- Jensen, andenlærer, Oksbøl,
s. 556f
- Ane Marie, s. 374, 380f
- C. P., s. 620
- Ejvind, lærer, s. 608
- Fr. sekretær, s. 410
- Hans, s. 96
- Hans, s. 385, 387
- Hans Boldesager, s. 133
- Jacob, s. 79
- Jens A. H., s. 598, 600
- Jens, indsidder, s. 24
- Jens, s. 144
- Jens Marinus, s. 400f
- Jens Peder, ingeniør,
s. 592, 594
- J. P. G., præst, s. 82
- Jens Th., gårdejer, s. 557,
559
- Knud, Ho, s. 145
- Knud, Padborg, s. 73-106,
366-407
- Lars, s. 616
- Laura, lærer, s. 528
- L. V., redaktør, s. 528
- Laue, gårdejer, s. 26f
- Marie, s. 561
- Mette Kirstine, s. 389
- N. Bruun Østergaard, s. 370
- Niels Hansen, s. 380, 399
- Peder, s. 138f
- S. Ravn, s. 154-164,
415-419

- Simon, s. 94
- Søren, s. 144, 149
- Tøste, aftægtsmand, s. 386
- Ulrik A. B., s. 397
- Jepsdatter, Maren, s. 382
- Jepsen, Christen, gårdejer, s. 133
- viceinspektør, Varde, s. 167
- Mathias, s. 589f, 594
- Jesdatter, Anne Margrethe, s. 76, 79
- Jespersen, Sofie, s. 391
- Jessen, Thomas, s. 76
- Johansen, Aksel Frederik, s. 599
- Johnsen, John, s. 383
- Juel, Niels, admiral, s. 129
- Juel-Brochdorff, baron, s. 437
- Just, Fl., s. 231-249
- Jens, fotograf, s. 647
- Justesen, Jes, s. 367
- Jürgensen, Ditlev, købmand, s. 119
- Jørgensdatter, Inger, s. 139
- Kirstine, s. 346f
- Jørgensen, Andreas, s. 30
- Anna Juel, s. 82
- Børge, hønseriejer, s. 597
- Christen, fæster, s. 348f
- Ejner Bruun, s. 396, 399
- Jacob, s. 22
- Jes Nybro, s. 20
- Laurids, s. 345f, 348
- Niels, fæster, s. 348, 350, 368
- Søren, gårdmand, s. 400
- Karl d. Store, s. 338f
- Kesting, korporal, s. 416
- Kierckebye, Jep Nielsen, s. 138
- lærer, Grindsted, s. 63
- Kingo, N. A., præst, s. 144
- Kiær, Karen, s. 90
- Kjær, Børge, fotograf, s. 167
- Kjeldsen, Andreas, s. 381, 385, 391, 394, 396, 403f
- Søren, møller, s. 173
- købmand, Esbjerg, s. 514
- Villy, s. 514
- Kjærbøl, J., minister, s. 208
- Klange, Else, s. 330-342
- Kleinwort, firma, s. 122-123
- Klitgaard, lærer, Kærup, s. 375
- Kloppenborg, H. D., gårdejer, s. 534-535
- Klotz, generalsuperintendent, s. 651
- Knap, Mads Thomas, præst, s. 135
- Kneppels, Thomas, s. 398f
- Knudsdatter, Ane, s. 94
- Maren, s. 90
- Mette, s. 138
- Knudsen, Ane, s. 383f
- Anne Margrethe, s. 77
- Christoffer, s. 383
- Dorteia, s. 383f
- Kirstine, s. 383
- Mathilde, s. 383f
- Niels, gårdejer, s. 77
- Koch, biskop, Ribe, s. 559
- Koldborg, Anne Hansdatter, s. 136
- Kolding, Helene, s. 571, 577
- Jens, s. 571, 574
- Kristen, s. 564, 566, 568f, 574ff
- Marie, s. 570, 572
- Kornerup, J. konservator, s. 331
- Kovang, Jens Christensen, s. 402

- Kragh, Anne Hansdatter,
s. 135, 139
– Sigrid, hushold.konsul.,
s. 189
- Kristensen, Nis, boelsmand,
s. 9
– Niels, gårdejer, s. 557, 566
– Niels K., s. 522
– E. Tang, s. 79
– Terkel, s. 21-249
- Kristiansen, lærer, Okslund,
s. 186
- Kromand, Anders, s. 363
- Kromann, N. M., s. 159
- Kruger, Svendborg, s. 595
- Kruuse, Jens, dr. phil., s. 615
- Kry, Peder, s. 82
- Krænsen, Ane Poulina, s. 399
– Søren, s. 399
- Kaas-Larsen, lejrleder, s. 432,
437ff, 440
- Lambertsen, Laust, s. 22
- Lauenborg, Michael,
s. 530-543
- Lange, Lars, s. 82
– Thomas, s. 40
- Larsen, Clemens, skomager,
s. 138
– Lars, s. 608f
– Morten, borgmester, s. 135
– Peder, fæster, s. 348, 350
- Lassen, Søren, markmand,
s. 378
- Laugesen, Hans, s. 589
- Lauridsen, Agnes, s. 563
– Anton, s. 562f, 581
– Peder, fæster, s. 350
- Laust, præst, Aastrup, s. 347
- Lehmann, Orla, politiker,
s. 445
- Leth, præst, Seem, s. 28
- Lindberg, Jacob Chr., s. 61f
- Lindhberg, E., købm., s. 116
- Lindstrøm, A. Ture,
s. 408-414
- Linnemann, agent, Vejle, s. 54
- Logachev, russer, s. 222
- Lorentzen, Anne Kjerstine,
s. 30
– A. M., overlærer, s. 529
- Lund, Kathrine Margrethe,
s. 32
– Poul, s. 216
- Lustrup, Anders Pedersen,
s. 136
- Luther, Martin, reformator,
s. 444
- Lützen, M. H., s. 139
- Lyhne, H. C., bagermester, s. 557
- Lyngsie, M. C.,
fagforeningsformand, s. 413
- Madsdatter, Karen, s. 133
- Madsen, Alkjær, præst, s. 353
– D., økonoma, s. 216
– Jep, s. 90
– Kirstine, s. 373, 376, 381,
387ff, 392f, 404f
– Kristine, s. 194f
– Niels A., s. 385
– Peder, s. 135
– Per Kr., museumsinspektør,
s. 531, 544-553
– Poul, snedker, s. 566
– S., detaillist, s. 68
– S. K., s. 579
– Wälle, s. 367
- Maeterlinck, Maurice,
forfatter, s. 197
- Malling, viceinspektør, Varde,
s. 622

- Manøe-Hansen, S.,
museumsinspektør,
s. 129-142, 143-153,
165-170, 531
- Mathisen, Bendix, s. 173, 176f
– Kathrine, s. 171-182
– Nielsine, s. 179
– Thea, s. 173
- Matzen, prof., s. 155, 157
- Michelsen, Hans, s. 135
– Rasmus, toldbetjent, s. 133
- Mikkelsen, Asta, lærer, s. 583
– Ole, s. 373
– Pernille, s. 369, 389f
– Viggo, s. 74
- Moltved, G. dr., s. 214, 216,
222
- Montgomery, eng.
feltmarskal, s. 601
- Mortensdatter, Beret, s. 364
- Mortensen, lærerinde,
Asserbøl, s. 186
– Rasmus, lærer, s. 74
- Mortfeldt, Chr., statsøkonom,
s. 108
- Mulvad, Søren, s. 362-365,
643-665
- Mygind, lærer, Tistrup,
s. 558, 560, 562
- Mynster, biskop, s. 444
- Møller, Andreas Joachim,
slagter, s. 107-116
– C., direktør, s. 115f
– »gamle« Mads, s. 363
– I. M., degn, s. 28
– Joachim Otte, læge, s. 111
– Peder Nielsen, s. 83
- Napoleon d. I., kejser, s. 418
- Nederhausen, Jacob
Johansen, kleinsmed, s. 83
– Johs. Jacobsen, s. 84
– Karl Johs., s. 82
- Nicolajsen, Peder, s. 191
– Poul, kroer, s. 191
- Nicolaus, bisp og helgen,
s. 341
- Nicolaysen, farver, s. 120
- Niderhausen, Maren, s. 81,
83ff, 86, 88
- Nielsdatter, Anne, s. 78
– Maren, Janderup, s. 92, 94f
– Maren, Aller, s. 9
- Nielsen, Anders, gårdejer,
s. 76-79
– Børge, s. 544
– Charles, købmand, s. 512
– Chr., gårdejer, s. 99
– Chr., lærer, s. 584
– Chr., sognefoged, s. 14
– Fl., s. 442-455
– G. Fjord, s. 161
– Hans, s. 370
– Hans, s. 75
– Hans Henrik, s. 23
– Helene, s. 354
– J., murer, s. 566
– J., Kolding, s. 52
– Jacobine, s. 392
– Jens, rytterbonde, s. 135
– Jens Peter, s. 27ff
– Johanne Marie, s. 404
– Jørgen, skipper, s. 82
– Jørgen, fæstebonde, s. 145
– Kirsten, s. 77
– Klaus Hjerrild, s. 353f
– Kr., præst, s. 353f
– Las, s. 144
– L., bygmester, s. 61
– Markquard, s. 312
– Nicolai, s. 528
– Niels Chr., tømrer, s. 566
– Niels H., gårdmand, s. 581

- Niels Peter, gårdmand, s. 590
- Ole, s. 397
- Oluf, s. 467
- Peder, s. 145
- Peder, s. 326
- Rasmus, s. 387
- Th., fotograf, s. 384
- Zakarias, s. 197
- Nissen, Cæcilie Catrine, s. 9-25
- Mads, gårdmand, s. 133
- Norn, Otto, prof., s. 331
- Nørup, A. T., købmand, s. 120f

- Oake, William Horwood, s. 125
- Oggesen, Chr. Jessen, s. 668
- Olesen, Hans, gårdejer, s. 66
- Kirstine, s. 387f, 397
- Niels Bondesen, s. 397
- Thorvald, lærer, s. 583
- Olivarius, Niels H., præst, s. 352
- Olivier, fransk sagnhelt, s. 339
- Ollufsen, Jens, s. 144, 146
- Ottesen, Adolph, apoteker, s. 47, 49f
- Ottosen, Jørgen, s. 593
- Otzen, Hans, fotograf, s. 546f, 552

- Pallesdatter, Kirsten, s. 404
- Palludan, J. W., købmand, s. 120f
- Pedersdatter, Ane, husholderske, s. 85, 88
- Ane Margrethe, s. 148
- Ilse, s. 139
- Maren, s. 99

- Pedersen, Andreas, s. 135
- Ane Kathrine, s. 403
- Benned, s. 393, 397
- Bodil, husmoder, s. 67-72
- Chr., fotograf, s. 126
- Christine, s. 516
- Dorthea, s. 172
- Elle Marie, s. 373f, 376, 381, 385f, 392f
- Gregers, s. 139
- Gyde, s. 510
- H. H., lærer, s. 172, 178
- Hans, gårdejer, s. 64-72
- H. Jessen, læge, s. 528
- Holger, gross., s. 191f
- Jens, s. 139
- Johanne, s. 373f
- Jørgen, s. 397
- Lauge, præst, s. 151
- Mads, s. 514f
- Mads, rådmænd, s. 135, 137
- Morten, s. 363f
- Nielsine, s. 401
- Poul, præst, s. 615
- Olga, s. 9-25, 587-600
- Sophia, kroejer, s. 194f
- Steffen, rådmænd, s. 326
- Thomas, handskemager, s. 135
- Viggo, maler, s. 41
- Petersen, Halvor, s. 107-128
- Niels, forvalter, s. 216
- fru, kroejer, Lindknud, s. 195
- Pilgaard, lærer, Ikast, s. 558f
- Pontoppidan, Henrik, forfatter, s. 509
- Pouch, Joh., præst, s. 653
- Poulsen, Ane, s. 34
- Eskild Wind, grd., s. 31f
- Helene, s. 375
- L., fotograf, s. 363

- Poul, s. 32f
- Poul Jørgensen, propriet., s. 31, 33f
- Th., kromand, s. 55, 57, 60
- lærer, Hyllerslev, s. 375
- Povelsdatter, Johanne, s. 326
- Povelsen, Søfren, bonde, s. 150
- Prudentius, middelalderlig forf., s. 337
- Påske, lærer, Oksbøl, s. 559, 561
- Qvesel, Poul, skolebestyrer, s. 601-624
- Radolf af Ribe, biskop, s. 330
- Rahbæk, Inger, s. 562
- Ranek, fru, Varde, s. 216, 222
- Rantzow, Gert, s. 650
- Ranzow, Henrik, s. 649
- Rasch, Søren N., skipper, s. 64
- Rasmussen, Erik, prof., s. 408
- Jacob, s. 135
- Karen, lærer, s. 187
- Maren, s. 82
- gårdejer, Højrupgård, s. 412
- politimester, Varde, s. 434
- Regelsen, Jens, s. 651
- Resen, P. Hansen, s. 312, 322
- Rhode, Høgh, rutebilejer, s. 193, 200
- Riber, Christen Christensen, s. 85
- Niels, s. 402
- Niels Nielsen, s. 98
- Riis, Jens Chr., s. 133
- Rode, Aksel, forfatter, s. 40f, 43f
- Rohland, Dorthe M., s. 82f
- Maren, s. 82f
- Marie, s. 82
- Niels, s. 84
- Niels, skipper, s. 81f
- Peder Nielsen, skipper, s. 82
- Roland, fransk sagnhelt, s. 334-335, 338, 340f
- Rommel, tysk general, s. 613
- Rosenstand, Thomas, grd., s. 545
- Aage, grd., s. 545
- Rothe, Eigil, konservator, s. 331
- Rygaard, Peder, skoleholder, s. 367
- Søren Christensen, s. 145
- Rødtness, Johannes, s. 371, 379, 396
- Raager, Rasmus, købmand, s. 139
- Sabro, Peter, politiker, s. 527
- Sand, Marinus, s. 616
- Schack, Joachim von, kaptajn, s. 326
- greve, feltherre, s. 660
- Schader, Niels Bertelsen, s. 138
- Scheer, tysk admiral, s. 527
- Schmidt, A., fotograf, s. 386
- H. C. N., købmand, s. 120f
- J. C., præst, s. 50f, 63
- Schonning, Claus Pedersen, købmand, s. 138
- Schou, J. N., præst, s. 555-561, 572, 582
- Schultz, Peter, købmand, s. 167
- Seerup, Niels Sørensen, s. 136
- Søren Nielsen, provst, s. 136

- Seidelin, E. H., præst, s. 79
 Siig, Hans, graver, s. 74
 Sigurdsson, norsk skuespiller,
 s. 196
 Sillesen, Elias, s. 378
 Simonsen, Bakken, s. 90, 92
 – Chr., skipper, s. 82
 – Jens, s. 90, 92ff, 95, 99
 – Niels, fæstebonde, s. 145
 Skikkild, C., s. 125
 Skipper, Hans, s. 394, 399
 Skjærhoved, Anders,
 entreprenør, s. 57
 Skovbjerg, Niels Chr. Nielsen,
 lærer, s. 186f, 189, 202
 Skomager, Hans, købmand, s.
 160, 162
 – Thomas, købmand, s. 160,
 162
 Skovgaard, Ebbe, s. 41
 – Joachim, kunstmaler, s. 39f,
 43
 – Niels, kunstmaler, s. 38-44
 – P. C., kunstmaler, s. 40
 Skreder, Carl, s. 138
 Smid, Chr., s. 347
 Smith, J. N., topograf, s. 644
 Sorensen, Thomas, lærer, s.
 186
 Sponneck, greve af, amtmand,
 s. 47, 49
 Stalin, russisk statsmand, s.
 216, 636
 Stauning, Th., statsminister, s.
 410
 Stavnager, K. E., s. 26-37
 Stendevad, R. M., s. 45-63
 Stephan, abbed, s. 330
 Stobberup, Mikkel,
 bygmester, s. 296
 Stockholm, J. V., s. 231-234,
 237, 247
 Storm, Olga, s. 202
 Svanholm, købmand, Esbjerg,
 s. 512
 Svitzer, provst, Varde, s. 145
 Søndergaard, Maren, s. 581
 – Steffen M., s. 666-669
 Sørensen, Anders, husmand,
 s. 9
 – Christen, s. 90
 – Chr., s. 399
 – Chr., s. 138
 – Chr., sognerådsformand,
 s. 421
 – Frode, s. 468f, 554-586
 – Hans Peter, Åstrup, s. 19ff
 – Henrik, s. 353-361
 – H. P., lærer, s. 563, 565
 – Jens, s. 377, 400
 – Jens Chr., s. 192
 – J. P., gårdejer, s. 557, 560ff
 – Johan Steinmeier, s. 192
 – Klara, s. 371, 380, 390f,
 399
 – Maren, Åstrup, s. 19ff
 – Niels, s. 150
 – Nis, s. 19ff
 – Peder, annexbonde, s. 133
 – Peder, s. 347f
 – Sigrid, s. 577
 Sørup, Arild, s. 392
 Saarup, Niels Andersen,
 kirkefoged, s. 133
 Tang, Vibeke, s. 440
 Teilmann, Tøger R., s. 351
 Thomsen, Ane, s. 400
 – Christen Thomas, s. 399
 – Niels, s. 542
 Tobiassen, Karen, s. 564, 574,
 581
 Tolstrup, Inger, etnolog,
 s. 531

- Tuesen, N. A., smed, s. 590
 Turpin, biskop, s. 341
 Ture, biskop, Ribe, s. 308
- Uhd, Jørgen, entreprenør,
 s. 57
 Ulriksen, Jens, s. 397
- Valdemar d. III Sejr, s. 316,
 320f
 – f. Unge, s. 320
 Vammen Jensen, Chr., lærer,
 s. 576ff, 579ff, 582
 – Marie, s. 581
 Vachkevich, russer, s. 222
 Vedel, Susanne Pedersdatter,
 s. 138
 Vedsø, Mogens, s. 293-329
 Victoria, eng. dronning,
 s. 403
 Vind, Rasmus, s. 372
 Vindfeld, Jens, proprietær,
 s. 559
 Vindpind, Simon, s. 398f
 Voigt, Rasmus, havnemester,
 s. 411
 Waltersdorff, Michael, s. 82
 Werenberg, Svend Å., s. 375
 Werneberg, Ejner, gårdejer,
 s. 97
 Wergeland, Henrik, forfatter,
 s. 615
 Wind, Eskild Andersen, s. 26f,
 31ff, 34, 37
 – Hans Pedersen, s. 363ff
 – Jens Eskildsen, s. 25, 28, 30
 – Jens Jørgensen, styrmand,
 s. 29ff, 32ff, 35
 – Kirsten Andrea, s. 34
 – Laue, gårdejer, s. 32ff, 35
 Worm, Susanne Cathrine,
 s. 136
- Susanne Mathiasdatter,
 s. 136
 Væver, Niels Andersen Ratlef,
 s. 135, 139
- Øllgaard, borgmester, Varde,
 s. 326
 Ørsted, H. C., s. 233
 Østergaard, Bent Høgsbro,
 s. 432-440
 – C. C., s. 62
 – Esther, lærer, s. 583
 – Knud Høgsbro, s. 343-352,
 469-470
 – Niels, s. 398, 403f
- Aare, Chr., skipper, s. 82
 – Karen Christensdatter,
 s. 81f
 Aastrup, gæstgiver, Varde,
 s. 115

Stedregister

- Agerbæk, s. 597
 Aller, s. 9
 Allerup, s. 171, 173f
 Alslev, s. 79, 174f, 380, 574
 Amrom, s. 643
 Andst, s. 88, 666
 – herred, s. 168
 Ansager, s. 46, 57, 170, 404
 Antwerpen, s. 516
 Arden, s. 581
 Argentina, s. 179f
 Askov, s. 207, 453, 512, 532,
 534, 562, 576, 589, 592,
 597, 599, 615
 Asperup, s. 387
 Assersbøl, s. 186, 198f
 Augsburg, s. 165
 Aulum, s. 74

- Bandsbjerg, s. 366f, 373, 405
 Belgien, s. 445
 Bering, s. 583
 Berlin, s. 617
 Bessarabien, s. 437
 Bevtoft, s. 364
 Billum, s. 85, 101, 155, 157f,
 306, 366-397, 450, 453, 470
 Billumgårde, s. 370, 403
 Billum Tarp, s. 373, 380, 390,
 399
 Blåbjerg, s. 160, 453
 Blåvand, s. 207, 213-226, 229,
 383, 517, 523, 532, 623,
 625-642
 Blåvandshuk, s. 40
 Boldesager, s. 509
 Bolding, s. 17, 20, 24f, 347,
 352, 590-600
 Bork, s. 616
 Bornholm, s. 370
 Borre, s. 561, 564, 569, 574,
 581
 Bramming, s. 170, 180, 207,
 216, 527, 535, 542
 Bredmose, s. 403
 Briksbøl, s. 574
 Brosbølgård, s. 407f
 Bryndumdam, s. 418
 Brøns, s. 364, 548
 Brørup, s. 186, 193, 666
 Buenos Aires, s. 180
 Burgaard, s. 397
 Bæke, s. 187, 404, 470
 Børsmose, s. 404

 Chartres, s. 340
 Chicago, s. 176
 Citeax, s. 330
 Clinton, Iowa, s. 177
 Cork, Irland, s. 107f, 108ff,
 113

 Dalkiær, s. 399
 Danelund, s. 548, 550f
 Danevirke, s. 154
 Darum, s. 193
 Dragsbæk, s. 433, 439, 441
 Drøsselberg, s. 310
 Dråby, s. 84f
 Dybbøl, s. 154
 Dyreby, s. 71, 150

 Egebæk, s. 193
 Ejderen, s. 646
 Elbæk, s. 564
 Emmerlev, s. 231
 Endrupholm, s. 343, 345-352
 England, s. 68, 107f, 112,
 115, 235, 413, 470
 Esbjerg, s. 123f, 173, 176,
 180, 193, 205, 207, 225,
 234, 410ff, 450, 452f,
 509-529, 530, 533, 542,
 575, 603
 Estland, s. 437
 Estrup, s. 668

 Fanø, s. 40, 114, 116, 133,
 207, 382, 397, 532, 643
 Farsø, s. 575
 Fauersholt, s. 27ff, 35f
 Femhøje v/Esbjerg, s. 225
 Ferup v/Ejstrup, s. 175
 Fiersted, s. 364
 Filsø, s. 377f
 Fitting, s. 207
 Flakkebjerg, s. 512
 Flensborg, s. 119, 316
 Forum Mølle, Egvad, s. 79
 Frankrig, s. 445, 522
 Frederiksberg, s. 466
 Fredericia, s. 522
 Frisland-Utrecht, s. 316
 Fuglslev, s. 84

- Føvling, s. 21, 134, 470
 Fåborg, s. 17, 21, 23f, 134, 381, 470
- Gadbjerg, s. 345
 Galtrup, Mors, s. 581
 Gammelgab, s. 438, 620
 Gedved, s. 512
 Gettrup, s. 11, 351f
 Give, s. 46
 Gjesing, s. 225
 Gjesten, s. 88, 175f, 179ff, 197
 Glejbjerg, s. 14, 470, 535, 587, 590, 592, 595ff
 Gottorp, s. 657
 Gram, s. 26f, 110
 Gredsted, s. 353
 Grene, s. 23f, 589f, 595
 Grimsby, s. 518
 Grindsted, s. 45-63, 533
 Grydvadhuse, s. 399
 Grønbjerg, s. 224, 226
 Grådyb, s. 516f
 Gråmulebjerg, s. 38
 Gudumhøje, s. 385
 Guldager, s. 226
 Gødsvang, s. 666-669
 Gørding, s. 168, 170, 350, 533, 535
- Haderslev, s. 110, 362, 645f, 650
 Hallumvad, s. 371, 374, 376, 398
 Hamborg, s. 108f, 112, 119, 122f, 124, 173f, 316
 Hatting, s. 180
 Hedeager, s. 346
 Helsingør, s. 181
 Helgenæs, s. 522
 Helgoland, s. 370
- Henne Malstrøm, s. 71
 – sogn, s. 66, 143, 147-150, 162, 418, 453, 535, 605
 Herning, s. 45, 431
 Herrevad, s. 330f
 Hesselho, s. 13, 23
 Hesselmed, s. 145, 231, 238, 397, 566, 577
 Himmelev, s. 321
 Hjedding, s. 599
 Hjerndrup, s. 9
 Hjerting, s. 107, 109-117, 145
 Hjordkær, s. 347
 Hjortlund, s. 170
 Hjærup, s. 169
 Hjørring, s. 63f
 Ho, s. 40, 64, 143-147, 151, 237, 380, 612
 Holdbøl, s. 370
 Holmsland, s. 404, 427
 Holstebro, s. 558
 Holsted, s. 198, 207, 469, 592, 594
 Horne, s. 616
 Hornslet, s. 331
 Horsens, s. 412, 564
 Hostrup, s. 74
 Houborg, s. 186, 191
 Hoven, s. 576
 Hvidding, sogn og herred, s. 231, 242, 533, 548, 646, 648, 650, 657ff
 Hvide Sande, s. 435
 Hyllerslev, s. 367, 372-375, 378, 380, 396f, 399, 402, 603
 Højrup, s. 364
 Høllund Søgård, s. 192
 Høm, s. 657
- Ikast, s. 558

- Janderup, s. 73-106, 366-407, 450, 452f
- Jelling, s. 187
- Jerne, s. 133, 180, 510
- Jernkær, s. 548, 550f
- Jernved, s. 353-361, 592
- Jernvedlund, s. 355
- Kalvslund, s. 470
- Karlsgårde, s. 533, 587, 597ff
- Kjelst, s. 400, 404, 563
- Kjærgaard, s. 40f, 348, 377
- Kolding, s. 52, 54, 57, 61, 123, 166f, 186, 344, 575, 650
- Kongeåen, s. 354
- Krænkerup, Lolland, s. 84
- Kvong, s. 404
- Kærup, s. 90, 97f, 373, 376f, 381-388, 391, 395f, 399, 404
- København, s. 296, 316, 413, 434, 588, 612
- Københoved, s. 535
- Langli, s. 517
- Letbæk, s. 607
- Lindknud, s. 183-202
- Lindved, s. 364, 646, 657, 661
- Lunde, s. 402, 605, 616
- Lustrup, s. 657f, 660
- Lübeck, s. 437
- Læborg, s. 509
- Løgum, s. 370, 648
- Løgumkloster, s. 648
- Lønne, s. 150-151, 437
- Malmø, s. 316
- Malt herred, s. 169, 192
- Mandø, s. 532
- Maribo, s. 321
- Mølby, s. 362-365
- Måde, s. 515, 521
- Neder Fidde, s. 149
- Neuengamme, s. 434
- Newcastle, s. 122
- New York, s. 176, 178, 588f
- Nordby, s. 233
- Nyborg, s. 80f, 82-84
- Nybro, s. 391, 403
- Nymindegab, s. 40, 158ff, 207, 427-441
- lejren, s. 427-441
- Nysted, s. 321
- Næsbjerg, s. 170
- Nørhebo, s. 98
- Nørhedeby, s. 159
- Nørholm, s. 98, 103
- Nr. Bork, s. 151f
- Billum, s. 368
- Farup, s. 550f
- Hebo, s. 386f, 392, 404
- Nebel, s. 162, 438, 601-624
- Åby, s. 610
- Obbekjær, s. 644
- Odense, s. 81, 166
- Okholm, s. 548f
- Oksby, s. 143f, 207, 225f, 381, 383
- Oksbøl, s. 207f, 222, 224ff, 231, 426, 433, 436, 441, 468, 554-87
- lejren, s. 426
- Okslund, s. 186, 190
- Ollerup, s. 512
- Orten, s. 94
- Outrup, s. 155, 157f, 415, 419, 605
- Overfidde, s. 66f
- Paris, s. 40
- Parkstone (Harwich), s. 518

- Plougstrup, s. 354
 Puglund, s. 19
 Randers, s. 410
 Ribe, s. 13, 26f, 37, 42, 46f,
 49, 51, 62, 96, 132f, 134,
 159, 163, 169, 193f, 304,
 307f, 330, 348, 351, 355,
 362, 366, 466, 516, 533,
 542, 545, 548, 559, 575,
 626, 647, 649, 650, 652f
 – amt, s. 165-170, 189, 205,
 208, 367, 442, 449, 453,
 455, 467, 530f, 540ff, 644,
 646
 – politikreds, s. 204
 – stift, s. 647
 Riberhus len, s. 168
 Ringgive, s. 46
 Ringkøbing, s. 46, 125, 151,
 159f, 204, 612
 Ringsted, s. 162, 320
 Roborghus, s. 515f
 Rom, s. 658
 Rostock, s. 316
 Rødning, s. 535
 Røj, s. 180
 Rørth Elle, s. 178
 Schackenborg, s. 645f, 656,
 660
 Seem, s. 26-37, 133, 330,
 643-665
 Sidney, s. 32
 Silkeborg, s. 446
 Skads, s. 111f, 168, 192, 343,
 379, 467
 Skallingen, s. 114, 516
 Skanderborg, s. 437
 Skibelund, s. 62, 532f
 Skibet, s. 331
 Skive, s. 434
 Skjern, s. 404, 424
 Skjødstrup, s. 563
 Skodborg, s. 535
 Skærbæk, s. 193
 Skølvad, s. 350
 Skaarup, s. 581
 Slaugs herred, s. 46, 192
 Slesvig, s. 26, 362, 643f,
 645ff, 651
 Sneum, s. 418, 535
 Spandet, s. 362, 364, 657
 Spangsbjerg, s. 517
 Starup, s. 10, 13f, 18f, 21f,
 192, 345, 347, 381
 Staunager, s. 26, 28
 Stauning, s. 103
 Staunsø, s. 68
 Stenløse, s. 321
 Store Hebo, s. 396, 400
 Store Restrup, s. 576
 Strellev, s. 207, 420f, 424ff
 Strudvad, s. 74, 400
 Svendborg, s. 592, 595
 Sdr. Bork, s. 150
 – Farup, s. 544f, 551
 – Felding, s. 62
 – Haurvig, s. 418
 – Ho, s. 233, 391, 515
 – Omme, s. 46ff, 50ff, 533
 Søvig, s. 394
 Tarm, s. 385, 421, 423, 574
 Tarp, s. 367, 397, 400
 Tarpbage, s. 378
 Terpling, s. 18, 23f, 201, 589
 Thisted, s. 441
 Thorstrup, s. 389
 Thorstruplund, s. 433f
 Thyrstrup, s. 9f
 Tistrup, s. 162, 535, 558
 Tjæreborg, s. 171, 174, 177,
 515

Toftnæs, s. 79, 404
Toreby, s. 310
Torsager, s. 572
Tvile, s. 22f, 201f, 352, 590
Tønder, s. 47, 362, 515, 645
Tønning, s. 110, 130
Tørning, s. 648, 654, 656
Tørninglen, s. 646

Urnehoved, s. 657

Vammen, s. 576
Vandel, s. 435
Vandflod, s. 214
Varde, s. 45, 71, 74, 88,
111ff, 117ff, 120, 125f, 132,
140, 145, 149f, 158f, 163,
170, 174 215f, 219f, 222,
293-329, 366, 382, 399,
434, 452, 533, 571, 573,
582, 605, 622f, 629
– politikreds, s. 204, 236
– å, s. 378, 380f, 395
Varming, s. 33, 35, 657
Vartov, s. 39
Vejen, s. 181ff, 452f, 533,
574, 666
Vejle, s. 45f, 54, 57, 187, 345
– ådal, s. 330
Vendsyssel, s. 381
Vejrs, s. 144, 231, 575, 623
Vejrup, s. 592, 595ff
Vejsig, s. 590, 593
Vejstrup, s. 582
Vestager, s. 377
Vestbirk, s. 512, 564, 584
Vester Horne herred, s. 168
– Vedsted, s. 170, 548, 551,
652
Vestterp, s. 19f, 22
Viborg, s. 40, 43, 324, 343,
351, 436

Vibæk v/Alslev, s. 94
Vittrup, s. 186, 190
Vorbasse, s. 192
Vrads, s. 45, 75
Vrenderup, s. 237
Vridsløselille, s. 198
Wampala, s. 32
Waterford, s. 123
Westerlandføhr, s. 643

Ølgod, s. 420, 434, 450, 453,
535, 612
Øse, s. 404
Øster Horne herred, s. 168
– Janderup, s. 382
– Kærup, s. 373, 380, 385,
394f, 397, 403
– Skerninge, s. 512
– Vedsted, s. 135, 198

Aabenraa, s. 362
Aabøllning, s. 548
Aal, s. 38, 231f, 236, 330-342,
397, 469, 563, 566, 568,
572, 582, 585
Aalborg, s. 119, 316
Aalunde, s. 22
Aarhus, s. 122, 124, 370,
435f, 597
Aars, s. 412
Aastrup, s. 9-25, 201f, 207,
343-352, 381, 404, 469f,
588, 590, 595

Emneregister

administrationshistorie,
s. 643-665 (Seem,
middelalder - 19. årh.)
amtsbeskrivelse: s. 530-543
(Ribe amt)

- arbejdsmarkedsforhold:
s. 408-414 (Esbjerg, 20. årh.)
- arkitektur: s. 45-63
(lægebolig, Grindsted, 19. årh.), 530-543
(amtsbeskrivelse), 666-669
(Holden Hansen, Gødsvang, 19. årh.)
- arkivvæsen: s. 268-291,
442-455, 476-505, 687-719
- arkæologi: s. 293-329 (Varde, middelalder), 536-541
(amtsbeskrivelse), 544-553
(Sdr. Farup, middelalder)
- baconfremstilling: s. 107-128
(Hjerting, Varde, 19. årh.)
- besættelsestiden: s. 203-230
(Ribe amt), 415-419
(Ovtrup), 420-441 (Ribe amt), 601-624 (Nr. Nebel), 625-642 (Oksby)
- el-værker: s. 587-600 (Åstrup, 20. årh.)
- erindringer: s. 171-182 (Ribe amt, 19.-20. årh.), 183-202
(Lindknud, 20. årh.), 509-529 (Esbjerg, 20. årh.), 573-581 (Aal, 20. årh.), 601-624 (Nr. Nebel, 20. årh.)
- fattigforsorg: s. 9-25 (Åstrup, 19. årh.)
- flygtningelejre: s. 203-230
(Ribe amt, 20. årh.), 420-441 (Ribe amt, 20. årh.), 625-642 (Oksby, 20. årh.)
- folkeminder: s. 366-407
(Janderup/Billum, 19. årh.)
- friskole: s. 554-586 (Aal, 20. årh.)
- gravmonumenter: s. 73-106
(Janderup, 19. årh.)
- gårdhistorie: s. 26-37 (Seem, 19. årh.), 64-72 (Henne, 19. årh.), 76-79 og 90-94
(Janderup, 19. årh.)
- historieformidling:
s. 442-455, 530-543
- historisk litteratur, Ribe amt:
s. 250-262, 456-465,
670-681
- håndværk: 64-72 (Henne, 19. årh.)
- indvandrerhistorie: s. 107-128
(Hjerting/Varde, 19. årh.)
- kalkmalerier: s. 330-342 (Aal, middelalder)
- kirkebygningen og inventar:
s. 165-170 (Ribe amt, 16.-17. årh.), 293-329
(Varde, middelalder), 330-342 (Aal, middelalder)
- kirkelige forhold: s. 343-352
(Åstrup, 18. årh.), 554-586
(Aal, 20. årh.), 643-656
(Seem, middelalder - 19. årh.)
- kunsthistorie: s. 38-44 (Niels Skovgaard), 330-342
(kalkmalerier)
- kvindekår: s. 9-25 (Åstrup, 19. årh.), 366-407
(Janderup/Billum, 19. årh.)

landbrugseksport: s. 107-128
(Hjerting, 19. årh.), 408-414
(Esbjerg, 20. årh.)

landbrugshistorie: s. 231-249
(Aal, 19. årh.), 343-352
(Åstrup, 18. årh.), 353-361
(Jernved, 19. årh.), 408-414
(Ribe amt, 20. årh.),
530-543 (Ribe amt)

legater: s. 26-37 (Seem, 19.
årh.)

mølleri: s. 362-365 (Spandet,
18. årh.)

nekrologer: s. 466-467
(Kirsten Agerbæk)

politiske bevægelser:
s. 154-164 (Lønne, 19. årh.)

skatteforhold: s. 129-142
(Ribe amt, 18. årh.),
143-153 (Ho, Oksby, Henne,
Lønne, 18. årh.), 154-164
(Lønne, 19. årh.), 165-170
(Ribe amt, 16.-17. årh.)

skolehistorie: s. 183-202
(Lindknud, 20. årh.), 554-58
(Aal, 20. årh.), 601-624 (Nr.
Nebel, 20. årh.)

slagterier: s. 107-128 (Varde,
20. årh.)

sociale forhold: s. 9-25
(Åstrup, 19. årh.)

sociale forhold: s. 9-25
(Åstrup, 19. årh.)

sundhedsvæsen: s. 45-63
(Grindsted, 20. årh.)

teglbrænding: s. 96-104
(Janderup, 19. årh.)